

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет економіки та управління

Кафедра національної економіки та публічного управління

Освітньо-професійна програма: Державна політика
та публічне управління

Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

Форма здобуття освіти: денна (очна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему «Механізми розбудови цифрової економіки в Україні»

здобувача Михайлюка Андрія Дмитровича

Науковий керівник: *д.держ.упр., проф. Гаєвська Л.А.*

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією
з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри:

доктор наук з державного управління, професор О.В. Карпенко

Київ 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет економіки та управління

Кафедра національної економіки та публічного управління

Освітньо-професійна програма: Державна політика
та публічне управління

Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи (гарант)
освітньо-професійної програми
А.С. Осьмак

_____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

О.В. Карпенко

_____ 2024 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти *Михайлюку Андрію Дмитровичу*

очної (денної) форми здобуття освіти

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи

на тему «Механізми розбудови цифрової економіки в Україні»

Тему затверджено наказом ректора Університету від «27» вересня 2024 р. № 1686-ст

Кваліфікаційна магістерська робота виконується на матеріалах Державної служби статистики України, Міністерства економіки України та Міністерства цифрової трансформації України, звітів Кабінету Міністрів України.

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1	Теоретичні та концептуальні засади розбудови цифрової економіки
Розділ 2	Сучасний стан, закономірності та особливості розбудови цифрової економіки
Розділ 3	Формування механізмів та стратегічні вектори цифровізації економіки в Україні
Об'єкт дослідження:	Розбудова цифрової економіки
Предмет дослідження:	Механізми розбудови цифрової економіки в Україні
Мета кваліфікаційної магістерської роботи:	Обґрунтування теоретичних засад та формулювання пропозицій щодо формування перспективних механізмів цифровізації економіки в Україні

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	- Уточнити теоретичні аспекти побудови цифрової економіки в умовах трансформації цифрового суспільства - Розкрити концептуальні положення та інструменти цифровізації економіки на основі світового досвіду; - Виявити закономірності розвитку цифрової економіки
У розділі 2	- Визначити сучасний стан і особливості трансформації суспільного розвитку та створення цифрового середовища в Україні - Ідентифікувати проблеми та виявити можливості цифрової трансформації національної економіки в глобальному контексті
У розділі 3	- Дослідити зарубіжний досвід політики цифровізації економіки та виявити можливості його імплементації в Україні - Обґрунтувати пропозиції щодо формування перспективних механізмів цифровізації економіки в Україні

**Завдання підготував
науковий керівник**

Л.А.Гаєвська

«27» вересня 2024 р.

**Завдання одержав
здобувач**

А.Д. Михайлюк

«27» вересня 2024 р.

Реферат

Кваліфікаційна магістерська робота містить 68 сторінок, 5 таблиць, 9 рисунків, список використаних джерел з 48 найменувань.

«Механізми розбудови цифрової економіки в Україні»

Об'єктом дослідження кваліфікаційної магістерської роботи є розбудова цифрової економіки.

Предметом дослідження є механізми розбудови цифрової економіки в Україні.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є обґрунтування теоретичних засад та формулювання пропозицій щодо формування перспективних механізмів цифровізації економіки в Україні.

Відповідно до поставленої мети визначені такі *завдання*:

Для успішного виконання дослідження ми поставили наступні завдання:

- уточнити теоретичні аспекти побудови цифрової економіки в умовах трансформації цифрового суспільства
- розкрити концептуальні положення та інструменти цифровізації економіки на основі світового досвіду;
- виявити закономірності розвитку цифрової економіки;
- визначити сучасний стан і особливості трансформації суспільного розвитку та створення цифрового середовища в Україні;
- ідентифікувати проблеми та виявити можливості цифрової трансформації національної економіки в глобальному контексті;
- обґрунтувати пропозиції щодо формування перспективних механізмів цифровізації економіки в Україні

Теоретична, методична значущість отриманих результатів полягає у визначенні концептуальних основ та обґрунтуванні механізмів, які сприятимуть ефективній розбудові цифрової економіки в Україні. З теоретичної точки зору, результати роботи розширюють уявлення про природу цифрової економіки, її ключові елементи, принципи функціонування та роль у забезпеченні сталого розвитку країни. Методична значущість полягає у розробці інструментарію для системного аналізу процесів цифровізації, що дозволяє оцінювати ефективність механізмів і визначати стратегічні напрями їх удосконалення..

Практичне значення отриманих результатів полягає у формулюванні практичних пропозицій щодо формування та стратегічного забезпечення збалансованої взаємодії ефективних механізмів розвитку digital в Україні, які можуть використовуватися органами публічної влади при формуванні та реалізації державної політики у сфері розбудови цифрової економіки.

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи – 2024. Рік захисту роботи – 2024.

Ключові слова: IT-індустрія, цифровізація, цифрова трансформація, цифрова економіка, механізми розбудови цифрової економіки

ВІДГУК
про кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача факультету економіки та управління
освітньо-професійної програми «Цифрове врядування»
Михайлюка Андрія Дмитровича
на тему «Механізми розбудови цифрової економіки в Україні»

1. Актуальність теми. В Україні активно відбувається становлення цифрової економіки, інформаційно-комунікаційні технології вже проникли в багато сфер господарювання і це призвело до зростання ефективності їх функціонування. Проте у значній кількості галузей та сфер національного господарства розвиток цифрових технологій є недостатнім. Така ситуація зумовлена низкою перешкод та невирішених проблем у напрямку цифровізації економіки України. Це актуалізує питання проведення досліджень щодо механізмів розбудови цифрової економіки в Україні. У цьому контексті тема магістерської роботи А.Д. Михайлюка є надзвичайно актуальною.

2. Позитивні риси кваліфікаційної магістерської роботи. Робота відзначається логічною структурою, чіткістю викладення матеріалу та достатнім аналізом досліджуваної проблематики. Автор проаналізував чинну нормативно-правову базу, визначив сутність та суспільну значимість цифрової економіки, виокремив ключові компоненти та критерії становлення цифрової економіки. Крім того, у роботі визначено проблеми та перспективи реалізації Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України, проаналізовано зарубіжний досвід цифровізації економіки та виявлено можливості його імплементації в Україні.

3. Наявність самостійних розробок автора. Автор дослідив сучасний стан, закономірності та особливості розбудови цифрової економіки. На основі ідентифікації проблем А.Д. Михайлюк виявив можливості цифрової трансформації національної економіки в глобальному контексті та обґрунтував пропозиції щодо формування перспективних механізмів цифровізації економіки в Україні.

4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій. Теоретичні висновки роботи мають цінність для подальшого вивчення теми розбудови цифрової економіки в Україні, оскільки в них систематизовано існуючі підходи до державної політики в цій сфері та зроблено акцент на міжнародному досвіді. Практичні рекомендації можуть бути використані органами публічної влади для розробки програм соціально-економічного розвитку та вдосконалення нормативно-правової бази.

5. Наявність недоліків. До недоліків роботи варто віднести недостатньо детальний аналіз конкретних механізмів розбудови цифрової економіки в Україні та зарубіжного досвіду у цьому контексті. Це могло б збагатити теоретичну частину роботи та посилити аргументацію рекомендацій. Крім того, було б варто більш детально розглянути роль органів публічної влади у процесі розбудови цифрової економіки в Україні.

6. Загальна оцінка кваліфікаційної магістерської роботи та її допущення до захисту перед ЕК. Кваліфікаційна магістерська робота “Механізми розбудови цифрової економіки в Україні” є завершеним науковим дослідженням, яке відзначається актуальністю теми, наявністю наукових розробок та практичною цінністю результатів. Робота відповідає всім вимогам, що висуваються до магістерських досліджень, заслуговує на позитивну оцінку та може бути допущена до захисту.

Науковий керівник:
професор кафедри національної економіки
та публічного управління, д.держ.упр., проф.

Л.А. Гаєвська

“___” _____ 20__ р.

Рецензія

на кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти
Київського національного економічного університету імені Валіма Петямана
освітньо-професійної програми «Державна політика та публічне управління»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»
Михайлюка Андрія Дмитровича
на тему «**Механізми розбудови цифрової економіки в Україні**»

Актуальність теми кваліфікаційної магістерської роботи і доцільність її розроблення обумовлені тим, що цифровізація приносить низку переваг для бізнесу: оптимізація витрат і роботи персоналу; розширення клієнтської бази; прискорення процесів надання послуг; підвищення рівня інформаційної безпеки підприємств і їх споживачів; збільшення обсягів і темпів передачі інформації; сприяння інтеграції у глобальні ринки; спрощення процесів адаптації до світових стандартів тощо. Тенденції цифровізації притаманні і національній економіці України. Щоправда, темпи цифровізації дещо поступаються передовим країнам світу. Саме тому актуалізується необхідність дослідження механізмів розбудови цифрової економіки в Україні в контексті її спроможності до оперативного відновлення та створення передумов до повноцінної відбудови. У зв'язку з цим тема магістерської роботи А.Д.Михайлюка є надзвичайно актуальною.

Якість проведеного дослідження. Автор продемонстрував достатній рівень компетентності та підготовки, що відображається у комплексному підході до аналізу проблеми. Дослідження базується на широкому аналізі нормативно-правових документів, а також міжнародного досвіду політики цифровізації економіки. Структура, зміст роботи відповідають меті, об'єкту та предмету дослідження, дали змогу автору послідовно вирішити поставлені завдання, а також комплексно розкрити проблемні аспекти обраної теми.

Позитивні риси кваліфікаційної магістерської роботи. У роботі автор визначив сутність та суспільну значимість цифрової економіки, ключові компетенції та критерії її становлення, важелі державного регулювання розвитку цифрової економіки; розкрив сучасний стан, закономірності та особливості розбудови цифрової економіки. Заслужують на увагу дослідження проблем та перспектив реалізації Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України, пропозицій щодо імплементації світового досвіду політики цифровізації економіки та щодо формування перспективних механізмів цифровізації економіки в Україні.

Зауваження. До недоліків роботи можна віднести деяку обмеженість у висвітленні ролі органів публічної влади у процесі розбудови цифрової економіки в Україні.

Практична значимість висновків і рекомендацій. Представлене до розгляду дослідження та отримані автором результати дослідження можна запровадити в

теорію і практику публічного управління. Обґрунтовані теоретичні засади та рекомендації можуть стати в нагоді органам публічної влади України для використання в процесі реалізації політики цифровізації, а також для формування та стратегічного забезпечення збалансованої взаємодії ефективних механізмів розвитку цифровізації в Україні

Загальний висновок. Магістерська робота Михайлюка Андрія Дмитровича на тему «Механізми розбудови цифрової економіки в Україні» є завершеним науковим дослідженням, відповідає вимогам до магістерських робіт і заслуговує на позитивну оцінку.

Рецензент:

Старший викладач кафедри публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності і дорадництва ІНІ неперервної освіти та туризму Національного університету бізнесу і природокористування України, кандидат наук з державного управління

Володимир СИЗОН

Будини з добіг уро
пров. державно будів

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗБУДОВИ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	7
1.1 Сутність та суспільна значимість цифрової економіки.....	7
1.2 Ключові компоненти та критерії становлення цифрової економіки.....	13
1.3 Національна концепція та важелі державного регулювання розвитку цифрової економіки	18
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН, ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗБУДОВИ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	21
2.1 Аналіз стану та закономірностей становлення цифрової економіки	21
2.2 Особливості трансформації суспільного розвитку та створення цифрового середовища в Україні	31
2.3 Рейтингове оцінювання потенціалу (можливостей) цифрової трансформації електронної економіки у контексті глобальних тенденцій.....	37
РОЗДІЛ 3 ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ.....	43
3.1 Проблеми та перспективи реалізацій Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України.....	43
3.2. Імплементация світового досвіду політики цифровізації економіки	46
3.3. Збалансованість механізмів, інструментів та стратегічних цілей цифровізації національної економіки	52
ВИСНОВКИ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62

ВСТУП

Актуальність теми полягає в тому, що сучасні проблеми цифрової трансформації та активне цифрове застосування національних економічних систем спонукають до радикальних змін суспільства в усіх його складових. Це включає, серед іншого, комплексну та всеосяжну індустріалізацію, автоматизацію інформаційно-комунікаційних технологій у масовому масштабі та комп'ютеризацію широкого спектру підключень до Інтернету та інших елементів цифрової трансформації суспільства в усіх секторах економіки. Сучасні тенденції цифрової трансформації суспільних відносин вимагають переоцінки ролі цифрових технологій у досягненні цілей сталого економічного розвитку суспільства.

Становлення держави немислиме без змін у всіх сферах суспільного життя, в тому числі і в економічних відносинах.

Темпи розвитку цифрової економіки України зростають, і, щоб не перекрутити все на її користь, необхідно правильно обирати стратегічні вектори та реалізовувати інструменти. Цифровізація бере участь у рівнях: макро та мікро. Державні органи повинні забезпечити, щоб цифрове суспільство національної економіки планувалося таким чином, щоб можна було задовольнити різноманітні потреби нації, людей та організацій. У той же час нам не потрібно наполягати на цифровізації; це слід робити там, де це робить роботу цифрової трансформації конкурентною перевагою для учасників. Тільки в цьому випадку цифровізація економіки буде рівнозначна зростанню економіки. Відтак, постійно постає питання інституційного забезпечення та побудови ефективних механізмів розвитку цифрової економіки України, здатної переорієнтуватися в нових викликах і загрозах світового цифрового простору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку цифрової економіки актуальне в усьому світі і знаходиться в центрі уваги вітчизняних науковців, практиків, політиків, державних службовців.

Теоретичні засади формування та функціонування цифрової економіки

проаналізовано в: В. Апалькова [7], С. Біла [9], Т. Васильців [11], С. Веретюк [12], В. Гройсман [14], О. Данніков [15], К. Данніков [15, с.73], М. Дибя [17], Ю. Дибя [17]. та ін.

Деякі прикладні особливості формування цифрової економіки з особливим акцентом на динаміку розвитку розглянуто в роботах О. Даннікова [15], К. Даннікова [15, с. 73], В. Апалькова [7] та ін. Аналіз обмежень та перспектив цифрової трансформації національної економіки України в монографії Л.З. Кіт [20], при цьому встановлено умови, основні принципи та етапи організації цифрової економіки. Тенденції та перспективи розвитку цифрової економіки – предмет спільної праці Г. Карчева, Д. Огородня, В. Опенько [19].

Водночас, враховуючи численні наукові праці видатних вчених та публікації фахівців, проблема розвитку суспільства та економіки в аспекті цифровізації є недостатньо вивченою, зокрема, існує потреба систематизації інструментарію та розробки ефективні механізми цифрової трансформації української економіки. На це слід звернути особливу увагу.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є теоретичне обґрунтування напрямів розвитку пропозицій щодо перспективних механізмів цифровізації національної економіки в Україні.

Для успішного виконання дослідження ми поставили наступні *завдання*:

- – уточнити теоретичні аспекти побудови цифрової економіки в умовах трансформації цифрового суспільства
- розкрити концептуальні положення та інструменти цифровізації економіки на основі світового досвіду;
- виявити закономірності розвитку цифрової економіки;
- визначити сучасний стан і особливості трансформації суспільного розвитку та створення цифрового середовища в Україні;
- ідентифікувати проблеми та виявити можливості цифрової трансформації національної економіки в глобальному контексті;
- обґрунтувати пропозиції щодо формування перспективних механізмів цифровізації економіки в Україні

Об'єктом дослідження є розбудова цифрової економіки.

Предметом дослідження є механізми розбудови цифрової економіки в Україні.

Методи дослідження. Методологія дослідження базується на необхідності грамотного застосування загальнонаукових методів для розкриття сутності та проблем теоретичних засад, стратегічних напрямів і механізмів роботи, які потребують розвитку для того, щоб цифрова економіка зайняла своє місце в нашій економічній базі. Методи дослідження, які були використані: аналіз та синтез, узагальнення та абстрагування, історичний метод дослідження генезису та розвитку становлення цифрової економіки; аналіз контенту, системний аналіз і порівняння також були використані. У другій частині роботи проведено діагностику характеристик розвитку національної цифрової економіки та глобальних тенденцій за допомогою статистичних методів, розрахунково-експериментального аналізу, порівняльного аналізу, способів графічного та табличного представлення інформації для візуалізації даних та отриманих результатів. У заключному третьому розділі роботи проведено порівняльний аналіз практики методи системно-логічного та функціонально-процедурного аналізу при обґрунтуванні ефективних механізмів та стратегічних напрямів інноваційно-цифрової трансформації економіки та публічного управління (ІСТЕРУ) економіки України.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів полягає у створенні концептуальних основ та обґрунтуванні механізмів, які сприятимуть ефективній розбудові цифрової економіки в Україні. З теоретичної точки зору, результати роботи розширюють уявлення про природу цифрової економіки, її ключові елементи, принципи функціонування та роль у забезпеченні сталого розвитку країни. Методична значущість полягає у розробці інструментарію для системного аналізу процесів цифровізації, що дозволяє оцінювати ефективність механізмів і визначати стратегічні напрями їх удосконалення.

Практичне значення отриманих результатів. Практична значущість

результатів роботи виявляється у можливості застосування запропонованих рекомендацій для реалізації державної політики цифрової трансформації, оптимізації управлінських процесів, розвитку цифрових послуг та створення умов для інноваційного зростання української економіки.

Під час дослідження напрацьовано певні практичні пропозиції щодо формування та стратегічного забезпечення збалансованої взаємодії ефективних механізмів розвитку digital в Україні. Серед них, наприклад, рекомендації щодо інфраструктури, проінноваційного законодавства, освіти та інноваційного підходу до економічної діяльності.

Інформаційна база дослідження. Основою даної роботи стали наукові статті, монографії та аналітичні публікації, що базуються на дослідженнях у галузі економіки та менеджменту, проведених вченими України та інших країн. При написанні роботи використано закони та нормативно-правові акти, які регулюють суспільні відносини та процеси цифровізації національної економіки. Необхідною інформацією є дані Державної служби статистики України, Міністерства економіки України та Міністерства цифрової трансформації України, а також звіти Кабінету Міністрів України в поєднанні з аналізом міжнародних компаній, зокрема «Звіт про цифрову економіку», «Звіт про глобальну конкурентоспроможність», «Звіт про мобільність Ericsson», «Компас цифрової економіки», «Звіт про технології та інновації», Future of Jobs Report», «The Global Risks Report», а також подібні джерела.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження представлені автором на 91-ій щорічній студентській науковій конференції «Інноваційні проєкти для економічного відродження та конкурентного розвитку України» (м. Київ, 15 квітня – 19 травня 2024 року) [31].

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗБУДОВИ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

1.1 Сутність та суспільна значимість цифрової економіки

Цілком очевидно, що цифрова економіка стала невід’ємною частиною нашого сучасного світу, змінивши спосіб нашого життя, роботи та спілкування. Це передбачає використання інформаційних технологій для обробки, зберігання та передачі даних, щоб більш ефективно працювати в цифровому середовищі як компанії, так і окремі особи. Усі ці перетворення відбуваються на різних рівнях економіки, включаючи виробництво, торгівлю, фінанси, освіту, медицину та багато інших галузей.

Сама суть цифрової економіки полягає в перетворенні інформації на цінність. Тому для прийняття стратегічних рішень і оптимізації процесів необхідно збирати, аналізувати і працювати з величезними обсягами даних. Серед важливих складових цифрової економіки – розвиток штучного інтелекту, Інтернету речей, електронної комерції, технологій блокчейн та багатьох інших інновацій, які допомагають створювати нові можливості та ринки.

Хоча сучасні тенденції розвитку світової економіки дозволяють реалізувати поняття «цифрова економіка», вперше цей термін був запропонований лише у 1995 році С. Веретюком [12], який згодом поступово витіснив інші терміни, такі як «Нова економіка». По всьому тексту стиль написання прізвищ має бути однаковим

Дослідження вченого показало, що цифрова економіка – це застосування цифрових комп’ютерних технологій, на відміну від інформатизації, оскільки вона не просто поширює інформаційні технології. Цифрова трансформація радикально змінює сфери діяльності та бізнес-процеси, спираючись на Інтернет і цифрові технології для створення нової моделі [12].

С. Коляденко зазначив, що цифрова економіка передбачає взаємозв’язок

нової економіки, нових видів бізнесу, нових технологій. Вона показала, як кожен компонент допоміг з'явитися іншим. Зокрема, цифрова економіка формує екосистему, в якій технологічні інновації сприяють появі нових бізнес-моделей, впливаючи, у свою чергу, на всю економіку [21].

Цифрова економіка, згідно з відомими вченими, визначається як конвергенція цих обчислювальних і комунікаційних технологій через Інтернет з потоком інформації, що природно поширює електронну комерцію та радикальні організаційні зміни. Чітка сегментація цифрової економіки була вперше проведена В. Фіщук, визначивши чотири основні детермінанти доступності Інтернету, електронну комерцію між підприємствами, цифрову доставку товарів і послуг і роздрібну торгівлю фізичними товарами [36].

Однак тут необхідно підкреслити, що людський капітал був вирішальним гравцем у цій грі. Удосконалення технологій штучного інтелекту призвело до підвищення кваліфікації та знань. Повна трансформація відбулася, коли він перейшов від простої обробки даних до створення та обробки більш складних знань. Суть полягає в інноваційному компоненті, який формує економіку так, щоб вона стала «розумною» економікою, де технологія піднімає рівень ефективності, а також конкурентоспроможність до висот, яких раніше не бачили; називають це «розумною економікою», де знання та інновації формують вирішальну роль у розвитку суспільства та економічному зростанні [23].

Базове визначення цифрової економіки, яке дає Український інститут майбутнього, полягає в тому, що це економіка, де основні фактори та ресурси виробництва базуються на цифрових даних (двійкових, інформаційних тощо) і мережевих транзакціях. Такі ресурси використовують ці дані та транзакції для різкого підвищення продуктивності та ефективності в різних видах діяльності, тим самим значно підвищуючи кількість і якість продуктів або послуг, що виробляються [28].

В таблиці 1.1 наведено визначення сутності поняття «цифрова економіка».

Таблиця 1.1 - Визначення поняття «цифрова економіка»

Автор	Визначення поняття
О. Мельничук	Значна частина валового внутрішнього продукту створюється в сфері діяльності, пов'язані з виробництвом, обробкою, збереженням і передачею знань та інформації.
А. Маслоу	Виникла в результаті поєднання і охоплює в собі компоненти традиційної, мережевої і економіки знань. Вона розвивається шляхом створення власних унікальних елементів, що базуються на інформації та знаннях.
Н. Краус	Форма господарської діяльності, де головним видом господарської діяльності є сфера інформаційних послуг, їх виробництво та обмін. Основними ресурсами в цій економічній системі є інформація та знання.
О. Мельничук	Електронний бізнес – це економічна діяльність, заснована на інформації та знаннях, яка забезпечує ефективне функціонування електронного бізнесу та надання електронних державних послуг за мінімальних витрат на пошук інформації.
В. Тищенко	Економічна система, в якій галузі, що породжують інтелектуальний продукт, займають ключове положення і мають вирішальний вплив на функціонування всіх інших галузей.
П. Пуцентайло	Це комунікаційне середовище господарської діяльності Інтернет. Це фактичне онлайн-спілкування, структуроване брокерами транзакцій і охоплююче безпечні транзакції між компаніями та співпрацю в складних багатофірмових проектах. Комунікаційне середовище відображає моделі наукової, ділової та соціальної діяльності, вбудовані в транзакції та стосунки між людьми та

	організаціями, а також людьми та комп'ютерними агентами.
--	--

Джерело. розроблено автором на основі [23].

Цифрову економіку конкретизували М. Диба, Ю. Гернего як процес, у якому фірми та організації застосовують цифрові технології, щоб змінити свої бізнес-моделі [17]. Таким чином, більшість змін відбувається з метою отримання переваг від передових цифрових технологій. Це передбачає використання цифрових інструментів і додатків у виконанні бізнес-діяльності по-новому, щоб відкрити нові можливості, оптимізувати процеси, залучити клієнтів і споживачів, а також підвищити продуктивність. Таким чином, взаємодія в динамічній цифровій мережі відбуватиметься, оскільки великі обсяги цифрової інформації будуть надходити в цифрову економіку.

Функція інфраструктури цифрової економіки полягає в реалізації визначених цілей і об'єктів для розвитку та вдосконалення цифрової економіки. Ця функція вказує, яких результатів і покращень було досягнуто через використання інфраструктури [13].

Підтримка інфраструктури підтримки цифрової економіки означає забезпечення необхідних ресурсів, умов і послуг для функціонування цифрової економіки. Це може включати фінансові ресурси, доступ до інформаційних технологій, комунікаційну інфраструктуру, а також інші необхідні ресурси.

Інтеграційна функція пов'язана з необхідністю того, щоб інфраструктура цифрової економіки об'єднувала різні компоненти та підсистеми для підтримки їх взаємопов'язаної роботи. Інтеграція забезпечує ефективне використання різних активів і потенціалу цифрової економіки [16].

Це трансформаційна властивість означає, що інфраструктура відіграватиме роль зміни та просування цифрової економіки. Він має бути гнучким і легко адаптованим, щоб дозволяти впроваджувати нові технології та змінювати бізнес-процеси, якщо і коли виникає потреба відповідно до потреб ринку .

Роль посередника з'єднує продавців цифрових продуктів і послуг із покупцями, створюючи платформи для торгівлі та допомагаючи їм укладати контракти один з одним [10].

Таким чином, функція інфраструктурного регулювання передбачає дотримання правил, норм і стандартів у рамках інфраструктури цифрової економіки, контроль за діяльністю суб'єктів цифрової економіки та виконання вимог, передбачених законом. Стимулююча функція передбачає, що інфраструктура має сприяти мотивації щодо мінімізації витрат шляхом заохочення суб'єктів цифрової економіки до розвитку та пошуку нових джерел фінансування та підвищення ефективності.

Таким чином, цифрова економіка – це початок розуміння фінансових операцій по-іншому та потреба у перебудові традиційних бізнес-підходів та економіки загалом. Це стимул для інноваційних рішень і вирішення проблем, пов'язаних із використанням цифрових технологій у сучасному середовищі.

Соціальне значення цифрової економіки полягає в її здатності суттєво змінювати соціальну структуру та впливати на повсякденне життя людей. Одним із основних аспектів є створення нових робочих місць, що забезпечує зростання економіки та відкриває додаткові можливості для надання праці та послуг громадянам. Цифровізація також сприяє підвищенню ефективності виробництва та розвитку нових інноваційних секторів, що в свою чергу стимулює економічний розвиток країни.

Однак, незважаючи на численні переваги, цифрова економіка не позбавлена проблем, таких як захист конфіденційності, кібербезпека та соціальне відчуження. Для забезпечення сталого розвитку цифрової економіки необхідно знайти рішення для цих викликів, аби мінімізувати негативні наслідки і сприяти більш справедливому доступу до цифрових можливостей.

Таким чином, соціальний аспект цифрової економіки є багатограним і охоплює численні сфери життя, де її вплив проявляється у нових можливостях для освіти, інновацій та розвитку суспільства в цілому.

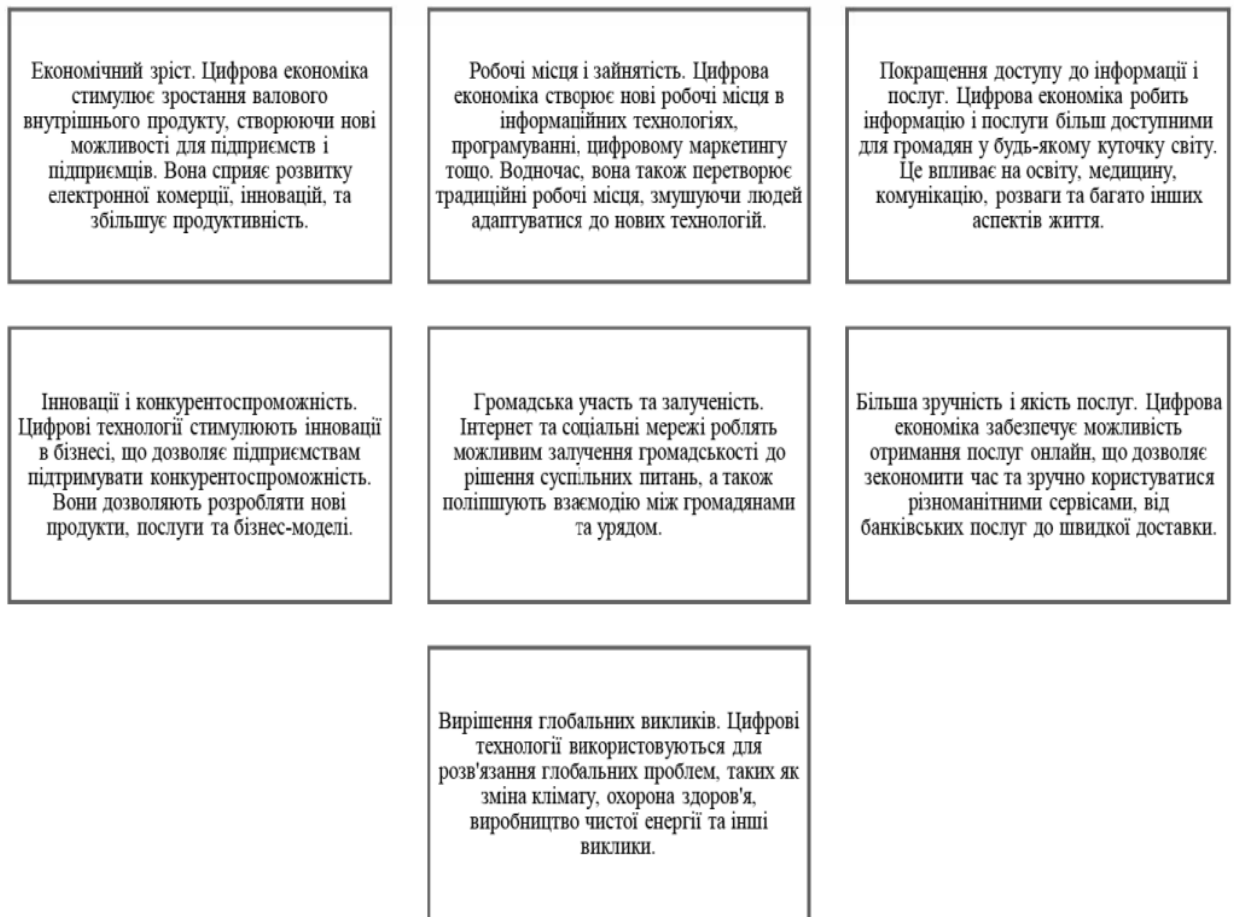

Рисунок 1.1 - Вплив цифрової економіки на суспільство

Джерело: розроблено автором на основі [6].

Цифрова економіка – це організація використання всіх наявних ресурсів природних, фінансових, матеріальних, екологічних умов, трудових ресурсів суспільства за допомогою інноваційних методів і технологій через процеси виробництва і споживання продукції (товарів, робіт, послуг).) без втрати якості [6].

Технології є не лише стимулом для створення нових галузей промисловості, а й суттєвим вирішенням проблем суспільства, таких як старіння,

соціальна нерівність, проблеми, пов’язані з навколишнім середовищем і зміною клімату, які в кінцевому підсумку призведуть до «розумного» суспільства, яке підтримується новими цінностями, орієнтованими на людину. потреби, гнучкість і креативність. Цифрові зміни також суттєво впливають на ринки праці, системи охорони здоров’я, освіту, регіональний розвиток та численні інші аспекти суспільства. Це підкреслює рівень важливості цифрової економіки в сучасному світі [8]. Таким чином, цифрова економіка змінює основи життя та роботи людей і більшість речей у суспільстві; тому це сучасно.

1.2 Ключові компоненти та критерії становлення цифрової економіки

Інформаційні та цифрові технології мають різне використання в економічній сфері, тому можна розмежувати поняття «інформатизація» та «цифрування».

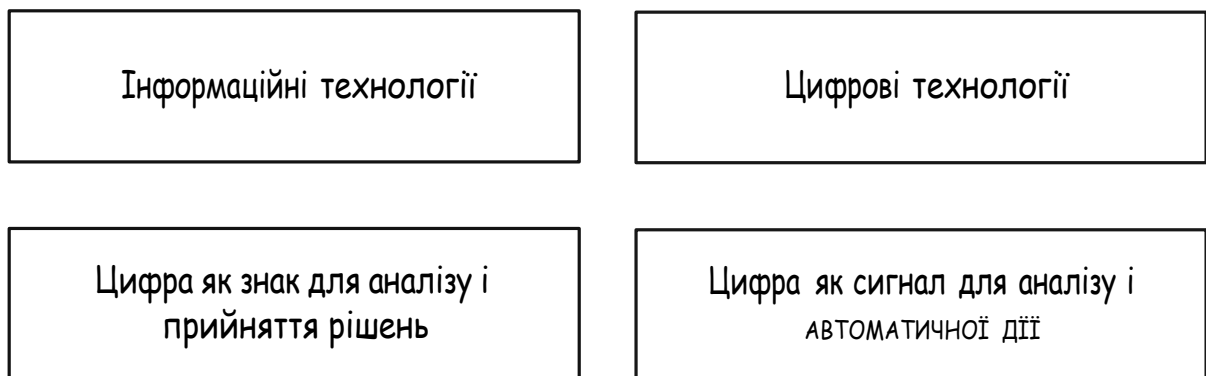

Рисунок 1.2 — Відмінності між інформатизацією і цифровізацією [7]

Сукупне обладнання, за допомогою якого оптимізується фізична робота шляхом застосування апаратних і програмних рішень, можна визначити як цифрове виробництво. Іншими словами, необхідно здійснити перехід від аналогового до цифрового. Однак такий перехід передбачає не лише заміну аналогових засобів виробництва цифровими; передбачає впровадження аналітичних систем, що дозволяють максимально ефективно організувати

виробництво і, відповідно, його прибутковість. На цих цифрових інструментах базується вся цифрова економіка.

У сучасних умовах світу цифрову економіку можна розглядати як сукупність трьох основних складових, позначених на рисунку 1.3.

Ключові компоненти цифрової економіки

Електронний бізнес		Інфраструктура електронного бізнесу		Електронна комерція
--------------------	--	--	--	---------------------

Рисунок 1.3 — Ключові компоненти цифрової економіки [9].

Таким чином, цифрова економіка передбачає перетворення різноманітних аналогових об'єктів і процесів у цифрові сигнали. Ці дані, виміряні/відстежені/проаналізовані за допомогою будь-якої технології, забезпечують краще прийняття рішень на основі даних. Це, як правило, нижча вартість і дозволяє більше інвестицій у розвиток бізнесу. Зв'язок між співробітниками, активами, постачальниками, зацікавленими сторонами та багатьма іншими зв'язками офлайн, а також онлайн один з одним [9].

Це дозволить різним людям і організаціям приймати кращі рішення, що, у свою чергу, підвищить безпеку, видимість, а також загальну ефективність компанії.

Цифрова економіка явно заснована на розподілі за концепцією спільного використання. Купівля тільки необхідних речей пов'язана зі зниженою вартістю. Компанії оплачують лише вартість фактично отриманих товарів і послуг.

Трансформація економіки та розкриття та застосування властивостей для персоналізації клієнтів стало очевидним, що економіка стала цифровою. Це

включає оцифрування, підключення, розширення, налаштування та, нарешті, відкритість (рис. 1.4).

НЕ може бути стільки пустої сторінки

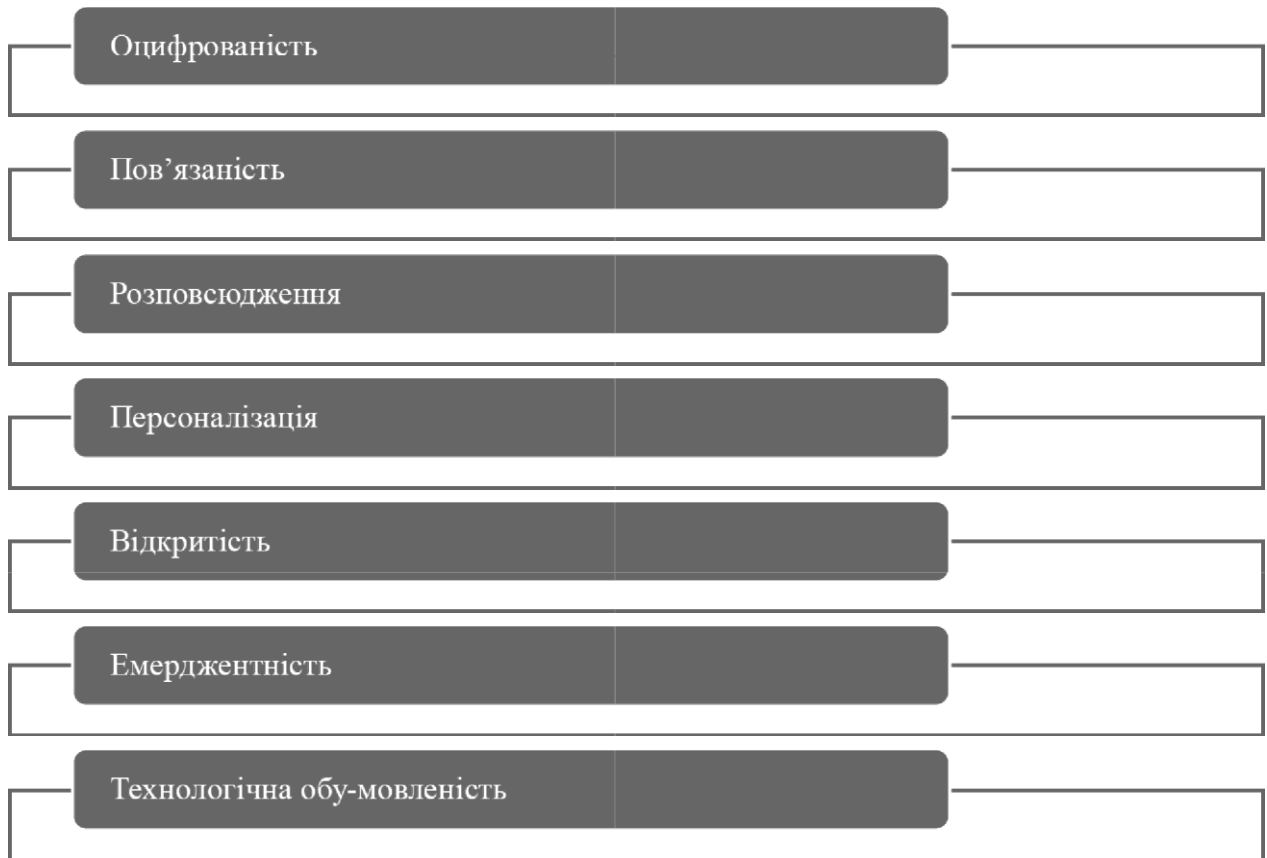

Рисунок 1.4 — Ключові характеристики цифрової економіки [6].

Відкритість, зокрема, передбачає застосування штучного інтелекту для моніторингу, експлуатації та звітування про активи, а також для їх діагностики протягом життєвого циклу, що усуває потребу в персоналі на місці та робить процеси більш ефективними та інноваційними.

Розглянемо компоненти інфраструктури цифрової економіки на рисунку 1.5).

Основну роль відіграє інфраструктура, відповідальна за виробництво цифрових товарів і послуг, яка складається з усіх компаній, які створюють умови для виробництва таких товарів.

Рисунок 1.5 — Інфраструктура цифрової економіки [10].

Особливість цифрової інфраструктури полягає насамперед у спрямованості на конкретні цілі. На відміну від традиційної інфраструктури, яка в першу чергу призначена для підтримки ринкової економіки, цифрова інфраструктура орієнтована насамперед на створення та обробку інформаційних ресурсів, а також на виробництво цифрових продуктів [10].

Іншими словами, у цифровій інфраструктурі основна увага приділяється обробці інформації та створенню цифрових продуктів, це відрізняється від традиційної інфраструктури, яка в основному зосереджена на матеріальному виробництві.

Інфраструктура для виробництва в цифровій економіці повинна бути розроблена таким чином, щоб забезпечити всі компанії, які створюють цифрові продукти, необхідними ресурсами та допомогою. Вагомую складовою розвитку цифрової економіки є фінансова інфраструктура, яка включає банки, фондові біржі, страхові компанії, інвестиційні фонди та інші установи, які надають фінансові послуги та сприяють передачі фінансових активів учасників цифрової економіки [14].

Фінансова інфраструктура призначена для забезпечення цифрових суб'єктів необхідними фінансовими ресурсами. Суб'єкти інституційної фінансової інфраструктури надають кредити, збирають вільні кошти та шукають альтернативні джерела фінансування для розвитку цифрової економіки. Метою фінансової інфраструктури є сприяння, забезпечення, регулювання,

посередництво, інформування та надихання.

Унікальна інфраструктура фінансів у цифровій економіці в першу чергу відповідає за її значну роль у забезпеченні фінансування нових проектів і правильному способі витрачання грошей. Обидві ці функції важливі в наукових, технологічних і творчих починаннях, які зазвичай є дорогими та ризикованими [12].

Комерційна інфраструктура, яка тісно пов'язана з фінансовою інфраструктурою, є системою структурного та функціонального посередництва, яка полегшує спілкування між постачальниками та споживачами цифрових товарів і послуг у контексті цифрової економіки. Ця інфраструктура включає численні платформи, торговельні центри, системи електронної комерції та онлайн-магазини, які полегшують проведення транзакцій електронної комерції та обмін цифровими товарами та послугами. Унікальним атрибутом цієї інфраструктури є те, що в сучасних цифрових середовищах вона в основному функціонує через Інтернет, використовуючи електронну комерцію та онлайн-продажі. У результаті це означає, що багато операцій, пов'язаних із купівлею та продажем товарів і послуг, проводяться в електронному форматі з використанням сучасних інформаційних технологій. Ця інфраструктура сприяє ефективній та ефективній комунікації між продавцями та покупцями, дозволяючи обом сторонам взаємодіяти одна з одною через онлайн-платформи. Це сприяє розвитку електронної комерції та забезпечує ефективність і гнучкість цифрового бізнесу [10].

Використання електронної комерції та інших інформаційних технологій, які полегшують купівлю та продаж товарів і послуг через Інтернет, прискорюють і спрощують процеси для споживачів і підприємств. Це призводить до того, що електронна комерція є основним способом продажу цифрового контенту. Найпопулярніші інтернет-магазини, які продають цифрові товари, включають Amazon, Walmart.com, GumRoad, AliExpress, eBay і магазин Apple iTunes.

Крім того, інфраструктура цифрової економіки включає інституційну складову, яка стосується виконання законодавства та регулювання суб'єктів

цифрової економіки. В Україні досі відсутня інституційна інфраструктура для цифрової економіки, насамперед через відсутність окремих законів та регуляторних органів. Процедура побудови цієї інфраструктури має бути ретельно, науково обдумана та не повинна перешкоджати прогресу цифрової економіки. Занадто велика бюрократія може негативно вплинути на цифрову трансформацію компанії. Крім того, надзвичайно важливо, щоб регулятори усвідомлювали можливе шахрайство та інші аспекти кібербезпеки.

1.3 Національна концепція та важелі державного регулювання розвитку цифрової економіки

Державне регулювання економіки є масштабним і зачіпає багато аспектів сучасних економічних відносин у країнах. На практиці це правило забезпечується державою через процес непрямого впливу на поведінку різних економічних систем. З дослідження формування регулятивів цифрової економіки імплементація цих правил потребує перегляду та вдосконалення відповідного механізму.

У зв'язку з цим державне регулювання економіки розглядається як спланована дія державних органів з метою впливу на економічні процеси та досягнення позитивних для суспільства результатів. Це передбачає використання різноманітних методів та інструментів для регулювання та стимулювання основних економічних явищ і процесів [34].

Сьогодні всі державні органи країни використовують принципи, методи, засоби та ресурси регулювання економіки. Це раціонально, адже без цього регулювання неможливо було б забезпечити ефективний і послідовний розвиток країн. Така ситуація об'єктивно підтверджує необхідність державного втручання з метою сприяння становленню та розвитку суспільства.

Зокрема, проект закону «Про внесення змін та доповнень до Цивільного кодексу України» [35]. додав до Кодексу новий суб'єкт цивільних прав – «Цифрова зона». Закон України «Про цифровий контент і цифрові послуги» [20].

описує специфіку професії цифрового контенту як цифрового об'єкта, а також особливості способу його надання. Прийняття закону сприяло розгляду віртуальної нерухомості як окремого цифрового виду та включило індустрію віртуальної нерухомості в традиційну економіку України [24].

Уряд ініціював Концепцію розвитку цифрових компетенцій до 2025 року, яка є стратегічним підходом, спрямованим на підвищення рівня цифрової освіти та експертності громадян України. Основною метою цієї концепції є навчання громадян інформації, комунікації та цифровим технологіям. Це важливо, оскільки дозволяє людям використовувати ці технології у своєму професійному та особистому житті, а також адаптуватися до сучасного цифрового середовища.

Основні компоненти Концепції включають [1].:

Цифрові навички. Цифрова компетентність - це поєднання ставлення до використання та розуміння цифрових технологій. Це полегшує використання цифрових технологій у різних професіях.

Громадянська освіта. Ідея дозволяє громадянам здобувати цифрову освіту за допомогою інформаційних ресурсів. Це означає, що люди матимуть можливість навчатися цифровим навичкам і розуміти цифровий світ.

Державний веб-портал цифрової освіти. Для цифрової освіти передбачається створення єдиного державного веб-порталу «Дія. «Цифрова освіта» для допомоги громадянам. Портал слугуватиме центральним хабом доступу до освітніх ресурсів та цифрових навчальних матеріалів.

Інтернет-безпека. Включає кібербезпеку, захист конфіденційності та здатність розпізнавати онлайн-злочини та небезпеки.

Юридичний нагляд. Означає створення відповідних регуляторних дій, які допоможуть розвинути цифрові навички та зберегти права громадян у цифровій сфері.

Реалізація цієї концепції є важливою для України, оскільки сприятиме послідовному розвитку національного цифрового ринку з країнами Європейського Союзу, що є невід'ємною складовою Угоди про асоціацію до Європейського Союзу. Цей крок сприятиме розвитку України в цифровому

просторі та підвищить конкурентоспроможність країни в сучасному світі. Важливо визнати, що розвиток цифрових здібностей громадян не тільки покращить якість їхнього життя, але й матиме вплив на розвиток цифрової економіки та інновацій.

Загальна ідея концепції – зробити цифрові технології доступнішими для громадян, це гарантуватиме їх цифрову грамотність та безпеку в онлайн-світі. Це підвищить конкурентоспроможність їх на ринку праці, підвищить ступінь інноваційності та допоможе Україні стати частиною глобальної інформаційної системи [37].

Загальне значення державного нагляду за цифровою економікою полягає у створенні сприятливого середовища для зростання цифрових технологій, інновацій і цифрових можливостей.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН, ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗБУДОВИ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

2.1 Аналіз стану та закономірностей становлення цифрової економіки

Сьогодні цифрова економіка стала новою формою розвитку, яка впливає на всі сфери життя та бізнесу. Зростаюча популярність цифрових технологій і впровадження нових інновацій зараз стають основними рушійними силами економічного зростання. Дослідження стану та закономірностей розвитку цифрової економіки має вирішальне значення для розуміння наслідків цих трансформацій для суспільства.

Цифрова економіка, яка базується на використанні цифрових технологій у виробництві, обміні та споживанні, змінює традиційні моделі бізнесу та надає нові можливості для зростання та інновацій. Для повного розуміння цього явища важливо зрозуміти його поточний стан і розпізнати закономірності, які сприяють його створенню [9].

У цьому контексті вкрай важливо враховувати вплив цифрових технологій на бізнес-процеси, формування нових ринків і послуг, а також те, як трудові ресурси адаптуються до вимог цифрової економіки.

Пандемія, відома як коронавірус, сприяла розвитку цифрової економіки. Завдяки порадам «залишатися вдома» та «залишатися вдома» компанії та окремі особи швидко перейняли цифрові технології та розширили свої можливості в Інтернеті. Останні 15 років призвели до значного зростання розвитку цифрових платформ, які мають значний вплив на життя суспільства. Зараз споживачі дуже стурбовані тим, що вони бачать у соціальних мережах, таких як Facebook, Twitter, Instagram та інших веб-сайтах, таких як YouTube.

Значення Інтернету та цифрових даних у сучасній економіці та суспільстві все ще зростає. Незважаючи на відсутність комплексної оцінки повної еволюції

їх поширення, очікується значне збільшення обсягів передачі даних у всьому світі.

Це збільшення зростання супроводжуватиметься швидким зростанням розвитку цифрових технологій. Обсяг глобального трафіку використовується як основний показник величини потоків даних. Останнім часом обсяг глобального трафіку зріс зі 100 гігабайт на день у 1992 році до понад 45 000 гігабайт на секунду в 2017 році. За оцінками експертів, глобальний трафік зросте більш ніж на 300 відсотків з 2017 по 2022 рік і становитиме близько 150 мільярдів гігабайт даних за секунду. Регіональний розподіл інтернет-трафіку переважно з Азіатсько-Тихоокеанського регіону та Америки, Близький Схід і Африка мають меншу частку [45].

Пандемія в першу чергу змінила обсяги онлайн-трафіку, оскільки більше ділових операцій проводилося через Інтернет. У 2020 році середня швидкість передачі даних через Інтернет зросла на 35%, це був найвищий рівень передачі даних з 2013 року [43].

Висновки Світового банку свідчать про те, що цифрова технологія руйнує фізико-географічні бар'єри, ця технологія збільшує потенціал розвитку країн і підвищує їх конкурентоспроможність на всіх рівнях. Однак наразі існують значні відмінності між країнами щодо доступу до Інтернету, зв'язку та ступеня цифрової трансформації їхніх економік [36].

В рамках Європейського Союзу, щоб визначити ступінь впровадження цифрової трансформації суспільства та економіки в країнах, Європейська комісія щорічно створює Індекс цифрової економіки та суспільства Цей індекс визначає ступінь, до якої технологічний розвиток і впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) вважаються передовими, і чи це стосується цифрових державних послуг.

Дані індексу DESI 2022 року вказують на те, що найбільш просунутими у розвитку цифрових технологій стали Фінляндія, Швеція, Данія, Нідерланди та Мальта. Країни-запрошувачі, такі як Ірландія, Естонія, Сполучене Королівство та Бельгія, також показали хороші результати. І навпаки, найнижчий рівень

цифрового розвитку спостерігається в таких країнах, як Болгарія, Греція, Румунія та Італія [34]. Ці статистичні дані свідчать про те, що найбільші КК (наприклад, Німеччина чи Франція) не завжди асоціюються зі значущими цифровими показниками. Проте країни-члени CS віддані ініціативам, спрямованим на вдосконалення процесів цифровізації з метою підвищення ефективності європейського ринку та сприяння зростанню суспільства та економіки.

У світі міжнародного бізнесу є традиційно успішні підприємства, які випереджають своїх колег у отриманні цифрових прибутків. Насправді лише 10% найкращих традиційних компаній отримують до 80% цифрових доходів своєї галузі. Цей розподіл виглядає наступним чином: 60% надано професіоналами, 77% надано високотехнологічними послугами та автомобілем, 93% надано роздрібною торгівлею та до 90% надано медіа та телекомунікаційними професіоналами (рис. 2.1).

В Америці кількість активних компаній, які заробляють гроші за допомогою цифрових технологій, на 50% більша, ніж у Європі та країнах, що розвиваються.

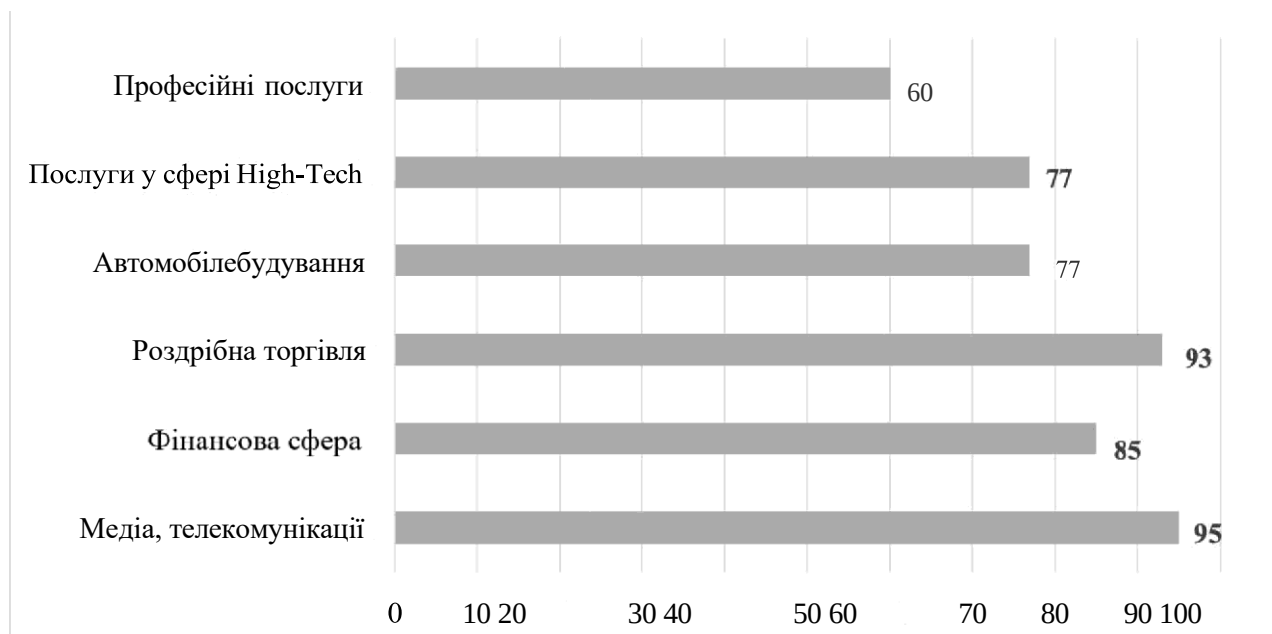

Рисунок 2.1 — Найбільш прибуткові сфери цифрової діяльності 2022 року, % [11].

Великі міжнародні корпорації беруть участь в активному впровадженні цифрових технологій для збільшення своїх доходів, це називається цифровим доходом. Це підтверджується їхньою здатністю значною мірою автоматизувати свої операції та скористатися перевагами процесу. Проаналізовані тут дані вказують на те, що третина активних міжнародних компаній витрачає велику кількість ресурсів на цифрову трансформацію своїх процесів, як на капітальні витрати, так і на розвиток цифрової робочої сили. Крім того, 70% компаній, які використовують цифрові технології, мають значно більший приріст продуктивності, ніж середня компанія за минулий період. Вони також шукають нові продукти та методи ведення бізнесу, які передбачають цифрову трансформацію.

Процес цифровізації спричиняє зміни в способах управління та способах використання інформації в різних частинах міжнародної торгівлі. Ключові цифрові технології, пов'язані з цим переходом, включають штучний інтелект, Інтернет речей, хмарні технології, цифровий дизайн і представлення технологічних процесів, системи цифрових технологій, електронний документообіг і нагляд (GovTech), математичне моделювання та цифрові технології у фінансових послугах. (FinTech) і страхування (InsurTech) [27].

Поширення цифрових технологій впливає на різні компанії, особливо на низькотехнологічні. Онлайн-платформи відіграють значну роль у зменшенні розриву між бізнесом і споживачами щодо інформації, а також у створенні нових ринків для компаній, що сприяє їхньому зростанню. Враховуючи все, цифрові технології мають потенціал для підвищення продуктивності з часом, сприяючи дослідженням, інноваціям і підвищенню кваліфікації працівників через доступ до онлайн-курсів.

Однак використання цифрових технологій може призвести і до негативних наслідків з точки зору продуктивності праці. Наприклад, вплив екранів, надлишок інформації та відволікання можуть призвести до проблем зі сном і зниження концентрації уваги серед працівників. Є докази того, що швидкісний ширококутовий доступ до Інтернету може негативно вплинути на якість сну,

що, у свою чергу, може призвести до зниження продуктивності серед працівників через зменшення тривалості сну [27].

Вплив цифрових технологій вимагає від підприємств переглянути свої бізнес-моделі. Перехід від цифрового до фізичного стає важливим компонентом виробничих стратегій, це змінює традиційні економічні моделі та створює нові продукти та методи виробництва [11]. Цифрова трансформація міжнародного бізнес-середовища та національних економік покликана підвищити продуктивність, сприяти економічному зростанню, розробити нові технології та цифрові активи, запровадити електронне адміністрування та підвищити конкурентоспроможність компаній та економіки. Зрештою, полегшити доступ до глобальних ринків і створити цифрову платформу. Серед важливих аспектів – цифровізація всіх сфер діяльності, додавання компонентів Індустрії 4.0, необхідні професійні здібності та формування базової цифрової культури серед населення [21].

У результаті процеси маркетингу та дистрибуції не отримують стільки інвестицій, скільки процеси виробництва та екосистеми, на ці процеси припадає 14 та 13 відсотків відповідно. Більшість інвестицій спрямована на маркетинг і дистрибуцію, що становить 55% від загальної суми. послуги та товари становлять 25% від загального обсягу [23].

Ми вважаємо, що цей акцент виправданий через значний вплив цифрових технологій на те, як компанії взаємодіють зі своїми клієнтами. Проте ми вважаємо, що існує дефіцит можливостей для покращення процесу підвищення доходів від продажів та майбутніх прибутків. Як правило, компанії, які стратегічно відволікаються від своїх ресурсів, не тільки створять більшу вартість, але й забезпечать вищу віддачу акціонерам.

Запровадження цифрових технологій значно впливає на потребу в професійних навичках, це змушує людей уникати навичок, які легко автоматизувати за допомогою цифрових засобів. Натомість зростає попит на навички, які взаємодіють із цими технологіями або доповнюють їх. Це явище спричиняє нижчі заробітні плати та можливості працевлаштування для

низькокваліфікованих працівників, яких замінили б цифрові технології. Також важливо визнати, що розвиток цифрових економічних платформ призвело до зниження захисту, а також підвищило гнучкість працівників, у той же час це призвело до низького рівня захисту та обмеженого доступу до переваг, доступних у традиційна система зайнятості.

Всесвітній економічний форум очікує, що до 2025 року буде визнано три основних види зайнятості.

1) роботи, які стають менш важливими (наприклад, секретарі, клерки, водії вантажівок);

2) професії, які включають алгоритми та цифрові технології (наприклад, медичні працівники та хірурги);

3) нові або менш автоматизовані роботи, які важко автоматизувати (наприклад, творчі роботи, керування даними та машиною тощо) [28].

У цьому контексті деякі дані свідчать про те, що цифрова трансформація може мати значний вплив на зростання робочих місць. Зокрема, дослідження Всесвітнього економічного форуму показує, що цифровізація може призвести до 6 мільйонів нових робочих місць до 2025 року, головним чином в електроенергетиці та логістиці [23]. Важливо визнати, що компанії та працівники з високим рівнем кваліфікації зазвичай мають більше можливостей для використання цифрових технологій, як наслідок, вони отримують більше переваг від цифрової трансформації свого бізнесу.

Для цифрового бізнесу, який є системним за своєю природою, його рисами є постійна комунікація з ринком, ефективний маркетинг продукції, наявність широкого асортименту товарів (5 і більше), турбота про цільову аудиторію, розвиток бренду, системне проведення аналіз, наявність стабільної команди та забезпечення високої якості обслуговування клієнтів [33].

Загалом, цифрова трансформація передбачає не лише впровадження нових технологій. Це також передбачає зміну методології та філософії в контексті цифрової економіки. Одним із найбільш помітних і популярних нових методів у світі бізнесу є «онлайн-платформа», яка також відома як або або цифрова

платформа.

Сфера електронної комерції вважається першорядною для цифрової економіки. Таблиця 2.1 ілюструє продукти та послуги, які були придбані або надані через Інтернет. Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) оцінює глобальну вартість електронної комерції в 29 мільярдів доларів у 2019 році, що становить 36% світового ВВП [30]. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 — Країни — лідери електронної торгівлі у 2022 році

Зs	Країни	Обсяги Електронних продажів, Млрд. Дол. СІНА	Частка Від ВВП, %	Сегмент В2В, Млрд. Дол. СІА	Частка Від Загального Обсягу Світової Економічної Торгівлі, %	Сегмент В2С, млрд. дол. СІНА
1	США	10659,6	55,2	9754,8	108	903,6
2	Японія	3570	73,2	3393,6	114	176,4
3	Китай	2317,2	19,2	1042,8	58,8	1274,4
4	Німеччина	1303,6	49,2	1696,8	110,4	105,6
5	Корейська Республіка	1548	100,8	1464	114	82,8
6	Велика Британія	906	34,8	657,6	88,8	247,2
7	Франція	880,8	33,6	770,4	104,4	110,4
8	Канада	614,4	37,2	542,4	108	72
9	Індія	480	18	442,8	109,2	37,2
10	Італія	399,6	20,4	372	111,6	27,6
Сього По Топ— 10 Країн		19315	23178	43,2	20138,4	104,4
Всього У Світі		29367	35240,4	0	30619,2	0

Джерело. складено на основі [18].

У таблиці 2.1 вказано країни, які будуть лідерами електронної комерції до 2022 року. Обсяг електронних продажів у США становить 10 659,6 млрд доларів, що становить 55,2% валового внутрішнього продукту країни. Категорія B2B оцінюється в 9,7 мільярдів доларів США, що становить 108% від загального світового обсягу електронної комерції. Сегмент B2C оцінюється в 903,6 мільярда доларів, а середній онлайн-покупець витрачає 4621,2 долара.

США із загальним обсягом електронної торгівлі 3570 млрд. ВВП Японії становить 73,2%, що перевищує частку США (37,9%). Сектор B2B оцінюється в 3393,6 млрд. США, а також відсоток від загального обсягу світової електронної комерції становить 114%.

Ринок B2C оцінюється в \$176,4 млрд. Доларів із США, а типова вартість онлайн-покупця становить 3897,6 дол.

Найбільша концентрація електронної комерції знаходиться в США, Японії та Китаї. Сектор B2B загалом лідирує в секторі B2C за обсягом у більшості країн. Велика частка індустрії електронної комерції у ВВП пояснюється важливістю цього сектора в економіці країн. США є найпопулярнішою країною з точки зору багатьох показників, включаючи середню суму, витрачену на одного споживача в Інтернеті. Ці статистичні дані демонструють значний внесок електронної комерції в економіку та її важливість для глобальних бізнес-спільнот [45].

Як результат, у сучасному суспільстві цифрові технології пропонують нові підходи до розвитку в цифровій сфері, включаючи такі аспекти, як збір і аналіз інформації, цифрова трансформація, створення віртуальних моделей і генерація нових ідей. підприємці з ентузіазмом цікавляться цими підходами у своїй підприємницькій діяльності. Процес цифровізації каталізує кардинальні зміни в способах доступу до інформації та її використання в різних сферах міжнародної торгівлі [40].

Різницю в продуктивності між компаніями часто пояснюють впровадженням цифрових технологій, і за останні три роки майже половина зростання була спричинена процесом цифровізації. Коли компанії використовують цифрові технології, вони часто зміцнюють зв'язки з клієнтами

та спрощують процедуру організації роботи.

Дослідження Goldman Sachs, найбільшої фінансової корпорації у світі, показує, що до 2025 року попит на соціальні медіа значно зросте в усьому світі. Результати цього дослідження вказують на те, що більшість доходів до 2025 року надходитиме від ринку відеоігор, очікується, що загальна вартість цього ринку становитиме приблизно 11,6 мільярда доларів. Навпаки, сектор охорони здоров'я принесе половину доходу від ринку відеоігор – 5,1 мільярда доларів. Третя за величиною норма прибутку досягнута через інженерну діяльність (з 4,7 до 11,6 мільярда), відеоконтент – 3,2 мільярда, сектор нерухомості – 2,6 мільярда, а роздрібна торгівля та освіта отримали 1,4 та 0,7 мільярда доларів відповідно (рис. 2.7). . Це означає, що очікується, що вплив ринку відеоігор на економіку буде більшим, ніж інші галузі, включаючи охорону здоров'я, машинобудування та нерухомість, що демонструє мінливий характер цього сектора в сучасному світі.

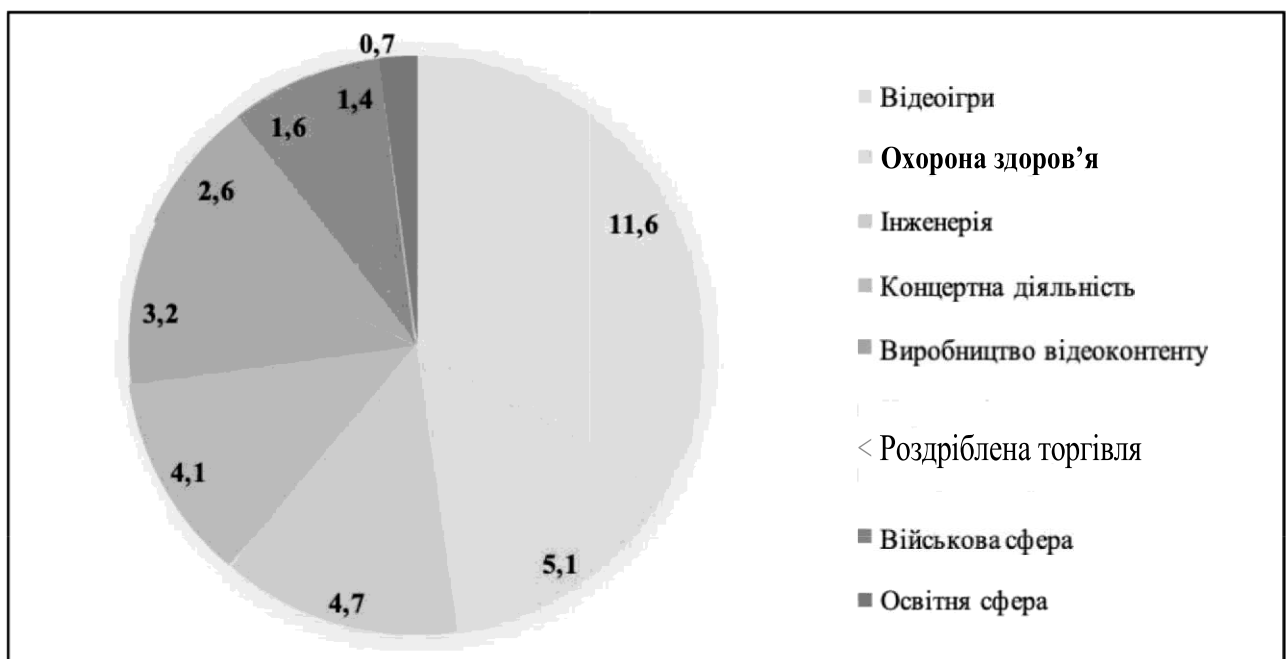

Рисунок 2.2 — Прогнозована динаміка прибутку в різних сферах економічної діяльності до 2025 року (в мільярдах доларів США) [18]

У результаті дані вказують на те, що впровадження цифрових технологій у міжнародну торгівлю є швидким процесом, який залучає як країни, так і компанії. У цьому процесі активна участь компаній і країн може призвести до

збільшення зростання в короткостроковій перспективі.

І навпаки, відмова від цифрової трансформації може суттєво вплинути на участь компаній у розподілі доходів і призвести до значного зниження їх конкурентоспроможності на світовому ринку. Статистика за 2022 рік свідчить про те, що вже 80% робочих місць у світі пов'язані з цифровізацією, це вказує на те, що компанії повинні негайно взяти активну роль у цифровій трансформації [34].

Сучасна цифрова трансформація має не лише технічну природу, але й передбачає переосмислення економічних, соціальних і культурних аспектів суспільства.

Зокрема, цифрова економіка впливає на бізнес-процеси, змінюючи спосіб виробництва та споживання. Він заохочує створення нових ринків і послуг, сприяє розвитку інновацій і передачі цифрових технологій у всіх сферах економіки.

Враховуючи вище сказане також визнано, що пристосування трудових ресурсів до вимог цифрової економіки має першочергове значення для розвитку. Нові технології вимагають нових здібностей і здібностей фахівців, що впливає на ринок праці та потребує зміни системи освіти.

Результати аналізу вказують на те, що цифрова трансформація є незворотним прогресом, і відсутність участі компаній і країн у цьому процесі може призвести до втрати конкурентоспроможності та втрати потенційного економічного зростання.

Загальний висновок полягає в тому, що розвиток цифрової економіки потребує не лише технічної готовності, але також потребує стратегічного підходу до вирішення змін у багатьох сферах суспільства. Майбутні дії мають бути зосереджені на вдосконаленні практики регулювання, створенні інфраструктури та сприянні навчанню, щоб забезпечити ефективне впровадження цифрових технологій і максимізувати економічний ефект від них.

2.2 Особливості трансформації суспільного розвитку та створення цифрового середовища в Україні

Перший етап (1900–2000 рр.)

Цей період став фундаментальним для формування цифрової економіки, адже саме тоді створювалася базова інфраструктура, яка забезпечила технічну основу для передачі, зберігання та обробки даних. Основну увагу було приділено розвитку телекомунікаційних систем, комп'ютерних мереж, програмного забезпечення та апаратного забезпечення. Саме в цей час з'являлися перші комп'ютери та інформаційні системи, що стали передумовою для сучасної цифрової епохи. Це був тривалий процес, у межах якого закладалися базові принципи, які пізніше визначатимуть функціонування цифрової економіки.

Другий етап (2000–2010 рр.)

На цьому етапі відбувся перехід до активного залучення учасників економічної системи в процеси створення та накопичення цифрових даних. Цифрові технології стали доступнішими для бізнесу, держави та населення. З'явилися нові інструменти для роботи з даними, що дозволило ефективніше використовувати інформацію для ухвалення рішень. Також цей період відзначається поширенням інтернету, що створило умови для появи електронної комерції, онлайн-сервісів і масового використання цифрових технологій у повсякденному житті.

Третій етап (2010–2020 рр.)

Цей період відзначається бурхливим розвитком соціальних мереж, які не тільки змінили способи комунікації між людьми, але й стали потужним інструментом для бізнесу та маркетингу. Паралельно відбувалося впровадження онлайн-банкінгу, що значно спростило фінансові операції та зробило їх доступними в цифровому форматі. Крім того, у цей час розроблялися цифрові стратегії, які визначали довгострокові пріоритети для розвитку цифрової економіки на державному та корпоративному рівнях. Цифровізація стала стратегічним напрямом розвитку, що інтегрувався в усі сфери економіки та

суспільного життя.

Четвертий етап (з 2020 р.)

Розвиток цифрової економіки на цьому етапі став ще більш динамічним, оскільки технології почали відігравати ключову роль у всіх аспектах економічної діяльності. Прискорення діджиталізації обумовлене, зокрема, пандемією COVID-19, яка змусила багато секторів економіки перейти на віддалений формат роботи та впроваджувати нові технології. Виникають інноваційні підходи, такі як впровадження штучного інтелекту, блокчейну, Інтернету речей та інших передових рішень. Цей етап характеризується активним пошуком нових шляхів цифрової трансформації, які сприятимуть підвищенню ефективності економіки та її стійкості до зовнішніх викликів [9].

Таблиця 2.2 — Етапи розвитку цифрового середовища в Україні

Етап	Часові періоди	Опис
Перший	1900-2000 рр	Створення інфраструктури
Другий	2000-2010 рр	Учасники с активними учасниками процесу створення та накопичення даних.
Третій	2010-2020 рр	Еволюція соціальних мереж. Онлайн банкінг. Створення цифрових стратегій
Четвертий	Від 2020 р	Прискорений розвиток діджиталізації економічної сфери

Джерело: складено на основі даних [9].

Важливо визнати, що в Україні цифрові трансформації зводяться насамперед до створення нових сервісів, які зосереджені на аналізі та зборі даних з різних об'єктів. Ці перетворення не передбачають суттєвих змін у процесах виробництва, проектування, маркетингу та експлуатації, які є основою четвертої промислової революції, яка стосується в першу чергу розвинених країн.

Основні етапи цифрового розвитку національної економіки безпосередньо

пов'язані з інституційно-правовою базою, яка була створена в 1994 році з прийняттям Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах»: цей закон також регулює захист інформації в цих системах. Це законодавство описує інформаційно-комунікаційну систему в цілому, яка захищена програмним забезпеченням. Порядок розвитку інформаційних технологій додатково підтримується Законом України «Про національну програму інформатизації» 1998 року, цей закон сприяє створенню правових, економічних та фінансових умов для розвитку сучасних інформаційних технологій.

У 2007 році було прийнято Закон України «Про розвиток інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки». У цьому законодавчому акті вперше було охарактеризовано концепцію інформаційного суспільства в Україні та розвиток цієї концепції шляхом визначення цілей і пріоритетів спрямованості. За цей час уряд спрямував ресурси на розробку та реалізацію Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні. У цьому документі чітко визначено пріоритети та цілі розвитку інформаційного суспільства на період з 2013 по 2020 рік [5].

Ще однією важливою складовою успішної цифрової економіки є забезпечення безпеки систем зв'язку та об'єктів інформаційної системи України. Для цього було імплементовано Закон України «Про основи кібербезпеки в Україні» [4].

На відміну від країн Європейського Союзу, Україна має нижчий ступінь використання основних показників розвитку інфраструктури. Це пояснюється низкою причин, зокрема пізнім впровадженням технології 4G, що призводить до відсутності покриття високошвидкісного мобільного Інтернету (лише 66%). Ця технологія безпосередньо впливає на можливість доступу до широкосмугового Інтернету, який зараз становить лише 45% [9].

Незважаючи на високий рівень комп'ютеризації в Україні (65%), вона стосується передусім міського населення. І навпаки, один із найважливіших ринків хмарних послуг недооцінений через відсутність ефективної регуляторної

системи, що призводить до низького рівня використання в Україні (лише 48%).

Зараз близько 83% території України мають можливість використовувати технологію 4G, а 90% мають можливості використовувати більш повільний Інтернет – 3G. 3, враховуючи поширення мобільної мережі четвертого покоління та тестування технології 5G, типова швидкість інтернет-з'єднання в Україні надзвичайно зросла. У вересні 2022 року фіксована пропускна здатність становила 77,9 Мбіт/с (60,6 Мбіт/с у 2019 році), що було вище, ніж мобільна смуга пропускання 31,9 Мбіт/с (25,5 Мбіт/с) [15]. Як правило, це свідчить про високий рівень мобільного та широкосмугового зв'язку в Україні, що сприяє розвитку основних цифрових технологій, таких як Інтернет речей, електронна комерція та державні цифрові послуги.

Сьогодні успішним прикладом масштабного і комплексного цифрового розвитку в Україні є проект «Дія» у сфері надання державних послуг. Ця інноваційна ініціатива дозволяє громадянам отримувати різноманітні державні послуги через Інтернет, поєднуючи портал цифрового рівня для уряду, бізнесу та освіти (див. таблицю 2.3).

Таблиця 2.3 — Платформа «Дія» в Україні

Уряд	Бізнес	Освіта
Надання публічних послуг (еМалятко, електронний паспорт)	Спеціальний юридичний статус "Дія.City" для IT-сектору, ініціативи для підприємців (процедура "Держава без довідок", можливість відкриття ФОП онлайн), та онлайн-ресурс "Дія. Бізнес".	Сервіс "Дія. Цифрова освіта" включає навчальні відеосеріали та тест "Цифрограм".

Джерело: складено на основі [9].

Важливим кроком у цифровізації економіки України стало прийняття Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр» та документів, що підтверджують громадянство України,

посвідчують особу чи її спеціальний статус» від 30 березня 2021 року №1368-IX. Цей закон встановив юридичну рівність електронних паспортів та їхніх паперових аналогів, надавши громадянам можливість використовувати цифрові документи у мобільному застосунку «Дія» на рівні з традиційними. Це стало суттєвим проривом у розвитку електронного урядування та сприяло подальшій інтеграції цифрових технологій у різні сфери життя. Цей крок дав Україні звання першої країни в світі, яка має і цифрові, і фізичні паспорти з однаковим ступенем повноважень. На порталі EGOV йдеться, що станом на листопад 2021 року 185 сервісів у 19 областях України мають оперативний доступ до 18 тис. осіб. набори даних та цифрові копії документів громадян [9]. Внаслідок активного розвитку Інтернету в Україні продовжується тенденція до розвитку мережевих публічних сервісів. Важливо визнати, що крім розвитку цифрових послуг у державному секторі, Україна також покращує інші аспекти сучасної цифрової економіки. У країні є не просто цифрові державні послуги, вони слідуєть основним світовим трендам цифровізації, таким як розвиток електронної комерції, створення цифрових платформ, цифровізація бізнесу та інших сфер економіки, поява нових професій. і зміни традиційної зайнятості, використання хмарних технологій і блокчейн, серед іншого.

Електронна комерція набула значного значення на ринку України, в першу чергу це пов'язано зі зростанням популярності онлайн-шопінгу. Експерти групи EVO вважають, що 2020 рік став знаковим для електронної комерції в Україні, кількість захисту склала 107 млрд. У 2020 році кількість зареєстрованих доменів зросла більш ніж удвічі, тому показник 2019 року перевищено на 41%. Дослідження показало, що пандемія COVID-19 відіграла значну роль у зростанні цього сектору [18]. Ситуація, спричинена пандемією, призвела до змін на ринку, це призвело до поповнення нових учасників: від маленьких кав'ярень до виробничих цехів. Ці компанії прагнули зберегти прибуток і уникнути банкрутства. Водночас великі звичайні магазини та інтернет-магазини продовжують зміцнювати свої позиції, швидко адаптуючись до нових умов.

Вагомим аспектом розвитку електронної комерції в Україні є перехід від

звичайних інтернет-магазинів до повноцінних маркетів з прямою доставкою та більш широким спектром послуг. Найпопулярніші з них – Eroticka, Prom, Allo, Bigl та Epicentr. Згідно з дослідженням Soul Partners, Baker Tilly Ukraine та Aequo, приблизно 63% покупок здійснюються через маркетплейси, решта – через спеціалізовані платформи [46]. Загалом кажуть, що ринок електронної комерції має низку можливостей, оскільки пандемія негативно вплинула на розвиток традиційної торгівлі, зокрема в галузі медицини та харчової промисловості, це призвело до збільшення онлайн-доставки та прийому замовлень. Проте потенціал для експорту електронної комерції все ще скромний [32]. У цьому контексті Україні важко конкурувати з іншими країнами на цьому просторі, що призводить до втрати додаткових економічних переваг.

Україна сприяє впровадженню Інтернету речей (IoT) і роботизованих технологій, зокрема в сільському господарстві та машинобудуванні. Понад 200 компаній і кілька стартапів беруть участь у цих галузях, створюючи інноваційні рішення, які ефективніше використовують ресурси. Кілька з вищезазначених ідей, у тому числі Gnostics, Smartico та Ecoisme, вже отримали визнання на внутрішньому ринку та мають намір вийти на міжнародну арену з продуктами, які включають високоточні аналітичні інструменти для виробництва, сільського господарства, безпілотні технології та лічильники енергії [36].

Крім того, технологія блокчейн поступово впроваджується в Україні через інноваційну сучасну аукціонну систему Prozorro, яка є першою у світі. Ця технологія забезпечує як децентралізоване, так і безпечне зберігання даних. За чотири роки роботи відкритої системи закупівель Prozorro фактично запобігла дефіциту бюджету на суму понад 150 мільярдів [23]. Якість системи залежить від впровадження законодавчих принципів, випуску електронних документів щодо тендерних пропозицій та створення електронного каталогу Prozorro Market. Лише у 2020 році державні аукціони з продажу електронних пристроїв принесли додатково 11 мільярдів. грн закладено в бюджет, і за чотири роки існування системи він перевищив \$33 млрд. грн.

2.3 Рейтингове оцінювання потенціалу (можливостей) цифрової трансформації електронної економіки у контексті глобальних тенденцій

Аналіз міжнародних показників дозволить оцінити ефективність стратегії цифрової економіки в Україні. Інформація в таблиці 2.3 свідчить про те, що розвиток цифрової економіки країни не відповідає поставленим цілям. Наприклад, за Глобальним індексом інновацій у 2022 році Україна посідає 57 місце у світі. Індекс глобальної конкурентоспроможності країни займає лише 49 місце зі 100 (на момент опитування 2022 року).

Таблиця 2.4—Індекси розвитку цифрової економіки в Україні

Назва показника	2020	2021	2022
Глобальний індекс інновацій — ГІІ (The Global Innovation Index)	45	49	57
Глобальний індекс стійкої конкурентоспроможності — ГІСК (The Global Sustainable Competitiveness Index) 1	76 2	66 3	49 4
Зведений Інноваційний Індекс — ЗІІ (Summary Innovation Index — SII)	36	34	34
Глобальний індекс конкурентоспроможності талантів ГІКТ (The Global Talent Competitiveness Index),	66	62	66
Networked Readiness Index	67	64	60

Джерело: складено на основі [11].

Детальний розгляд таблиці 2.4, яка містить інформацію про розвиток цифрової економіки в Україні протягом 2020, 2021 та 2022 років, дає такі висновки. *Глобальний інноваційний індекс (GII)*. У 2020 році Україна посідала 45 місце, а в 2022 опустилася до 57 місця. Це може свідчити про певні труднощі чи обмеження, пов'язані з інноваційним розвитком країни.

Глобальний індекс стійкої конкурентоспроможності (GISC). Протягом 2020-2022 років рейтинг України підвищився з 76-го місця у 2020 році до 49-го у 2022 році. Це свідчить про значне просування країни на шляху до стійкої конкурентоспроможності.

Комбінований індекс інновацій. Комбінований індекс інновацій зберіг свою позицію на 34 місці протягом 2021 та 2022 років. Це може означати стабільність, але також пропонує шляхи покращення.

Глобальний індекс конкурентоспроможності талантів (GICT). На нього впливають деякі коливання, але загалом він залишається приблизно таким же. У 2022 році Україна буде на 66-му місці, що може свідчити про стабільність країни як місця тяжіння талантів.

Дані Всесвітнього економічного форуму свідчать про те, що Україна посідає місце за рівнем готовності мережі. За оцінками, у 2022 році Україна посіла 60 місце серед 134 країн. Складові індексу вважалися наступними: 62 бали – доступ до технологій, 63 бали – використання технологій у суспільстві, 58 балів – регулювання та управління, 65 балів – вплив технологій на економіку та якість життя [26]. Незважаючи на покращення у двох сферах, ці показники свідчать про суттєву нестачу змін: регулювання та контроль через громадську довіру та доступ до технологій, який полегшується розробкою та інвестиціями в програмне забезпечення для створення цифрового контенту. У цифровій сфері майбутнього.

Участь у програмі «Цифрова Європа» є одним із найважливіших інструментів у контексті сприяння цифровізації економіки України щодо євроінтеграції.

«Цифрова Європа». Після тривалого періоду часу, присвяченого пандемії COVID-19, ця програма була випущена в 2021 році. Вона спрямована на сприяння економічному відновленню та цифровій трансформації в Європі.

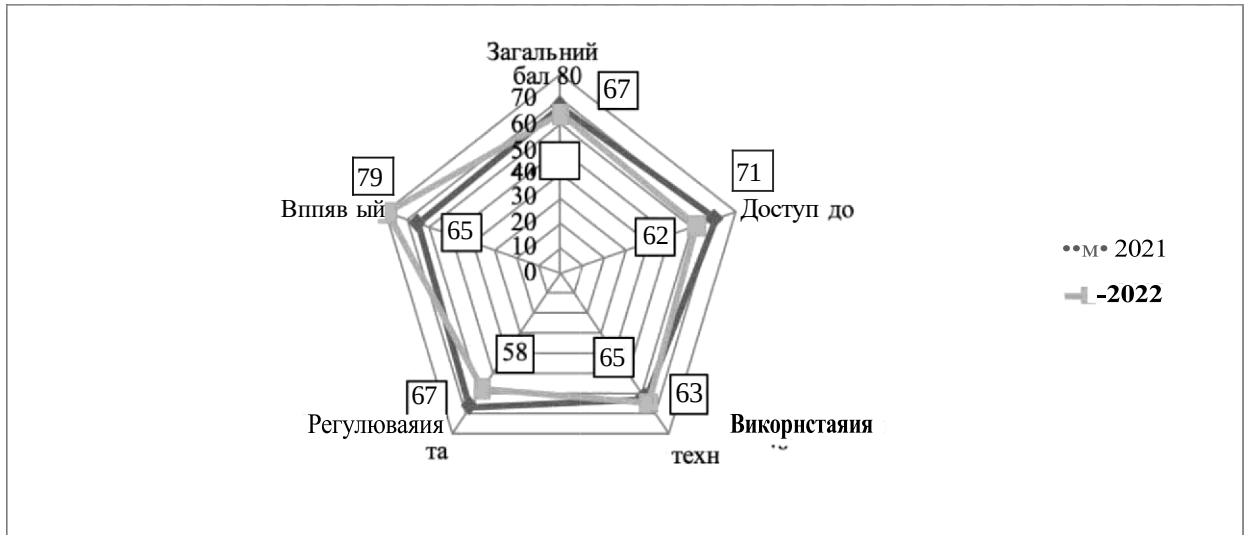

Рисунок 2.3 — Networked Readiness Index в Україні 2021-2022 рр [28].

Основною метою є розвиток передових цифрових можливостей, впровадження цифрових рішень у сфері бізнесу, розширення цифрової інфраструктури та надання цифрових послуг громадянам і державним установам у Європейському Союзі (ЄС) та іншим учасникам програми. «Цифрова Європа» сприяє досягненню двох стратегічних цілей ЄС: «зеленої конверсії» та цифрової конверсії, крім того, вона спрямована на підвищення стійкості та стратегічної автономії організації [6].

В рамках забезпечення довгострокового характеру процесу цифрової економіки визначено першочергові завдання.

- Зменшення регуляторного та адміністративного тягаря, з яким стикаються компанії, і впровадження нових методів підтримки для компаній середнього розміру. Впровадження різних ризик-орієнтованих методів доступу до ринку, а також інтеграція та цифровізація цих методів.
- Збільшення кількості можливостей для входу на ринки продукції з високим ступенем доданої вартості, включаючи доступ до всіх ринків країн G7 та ЄС. Особлива увага приділяється розробці нових інноваційних цілей, які сприятимуть переходу до економіки інновацій.
- Створення механізмів сприяння інноваційному розвитку економіки

шляхом визначення пріоритетів інноваційної діяльності, надання податкових пільг для підприємців-початківців та допомоги їм у розподілі спеціальних цільових кредитів для розвитку інноваційних територій.

Удосконалення системи захисту прав інтелектуальної власності [30].

Фінансування ініціатив у рамках програми «Цифрова Європа» поділяється на п'ять основних категорій.

Враховуючи прихильність України до цифровізації, склад цифрової економіки у ВВП з часом зростатиме. Наприклад, у 2019 році він становив 4,3% щорічно, а наступного року зріс до 5,3% (рис. 2.4).

Рисунок 2.4 — Частка цифрової економіки у ВВП України, % [21].

Однак у 2022 році перехід до цифрової економіки сповільнився через початок повномасштабного конфлікту між країнами, це негативно вплинуло на відсоток цифрової економіки у ВВП. Очікується, що до 2024 року цей відсоток

зросте до 7,7% [23].

Стратегія «Україна 2030Е» стверджує, що цифровізація має вирішальне значення для досягнення стратегічної мети країни щодо збільшення ВВП у 8 разів до 1 трильйона доларів до 2030 року та покращення якості життя, добробуту та комфорту українців. Ступінь, який перевищує середній європеець [17].

За оцінками Інституту майбутнього України, до 2030 року частка цифрової економіки у валовому внутрішньому продукті першої десятки країн світу становитиме 50-60%. В Україні очікується зростання частки цифрових технологій у ВВП до 65%. Ця стратегічна перспектива розвитку країни має велике значення на державному рівні, але значення цієї перспективи передусім впливає з конкретних кроків та ініціатив державної політики щодо її реалізації [14].

Інтригуючим аспектом стали прогнози двох різних сценаріїв розвитку цифрової економіки в Україні до початку конфлікту, ці сценарії враховували важливість і необхідність швидких і рішучих змін у традиційній економіці. Інерційний (еволюційний) і спрямований (примусовий). У разі реалізації інерційного сценарію українська економіка залишатиметься неефективною, зростатиме трудова міграція та втрата висококваліфікованих кадрів, а українські товари та послуги стануть менш конкурентоспроможними на міжнародних ринках, що призведе до значний відхід країни від світових культурних трендів. Задуманий (форсований) сценарій передбачав перехід української економіки на цифровий формат за 3-5 років. Цей сценарій передбачає, що до 2030 року Україна стане шостою провідною країною в Європі за рівнем інновацій та передових технологій, а також стане інтелектуальним центром, який сприяє розвитку потенціалу людей у регіоні [6].

У підсумку можна стверджувати, що перехід від національної економіки до цифрового простору посилюється внаслідок аспектів євроінтеграції. Навіть в умовах воєнного стану процес цифрової трансформації та розвитку цифрової економіки в Україні триває та активно посилюється. Спрямована праця на

створення відповідних умов та інституційної підтримки має важливе значення для інноваційного процесу управління. Значна частина цього пояснюється участю країни в програмі «Цифрова Європа», метою якої є сприяння економічному відродженню та цифровій трансформації в кожній залученій країні. Розслідування демонструє, що в умовах цифровізації економіки значні ресурси необхідно спрямовувати на розвиток і створення цифрових платформ. Сучасна цифрова економіка характеризується співпрацею та конвергенцією, кібербезпекою, розвитком цифрових здібностей і цифрових знань.

Оцінка потенціалу цифрової трансформації економіки країни в контексті глобальних тенденцій свідчить про перспективні можливості та труднощі, з якими країна зіткнеться під час цього процесу. Зокрема, Україна має значні можливості для покращення інфраструктури та сприяння інноваціям, враховуючи глобальні цілі цифрової трансформації.

Завдяки великій кількості даних та підтримці технологічного сектору Україна може стати значним учасником світового ринку електроніки та інформаційних технологій. Ініціативи, присвячені електронному урядуванню та створенню цифрових послуг для громадян, сприяють взаємодії між державою та громадськістю, що є важливим для розвитку цифрової трансформації.

Проте вкрай важливо враховувати виклики, зокрема необхідність подолання цифрового розриву та забезпечення загального доступу до Інтернету в усіх регіонах країни. Крім того, вирощування потенційних співробітників і розповсюдження інноваційних стартапів є ключовими для успішної цифрової трансформації.

Україна має всі можливості скористатися перевагами глобальних цифрових трендів у сфері економіки, але вкрай важливо розробити ефективні стратегії та вирішити конкретні проблеми, щоб максимізувати вигоди від цифрової трансформації.

РОЗДІЛ 3

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

3.1 Проблеми та перспективи реалізацій Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України

На сьогоднішній день в Україні склалося формальне визначення поняття «цифрова економіка», це міститься в Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства до 2025 року [5].

Відповідно до концепції, розвитку цифрової економіки в Україні сприяло створення ринкових сил, мотивації, попиту та формування потреб щодо використання цифрових технологій, продуктів і послуг у різних сферах, включаючи промисловість, сільське господарство, бізнес і суспільство.

Метою цього розвитку є забезпечення ефективності, конкурентоспроможності та національного розвитку, а також збільшення обсягів високотехнологічного виробництва та зростання добробуту населення.

Ця процедура відповідає за попит на більш індивідуальні продукти та послуги:

- Сьогодні продукція розроблена спеціально для задоволення індивідуальних потреб кожного споживача.

- Різноманітні технічні пристрої, машини, обладнання та датчики взаємодіють один з одним в рамках IoT, створюючи системні рішення, які відповідають потребам конкретних споживачів.

- Сам процес масового виробництва стає все більш персоналізованим відповідно до вподобань і потреб кожної людини.

- Особистий віртуальний світ кожної людини, який відокремлений від реального світу.

- Зростаюча поширеність цифрових технологій змушує людей аналізувати та регулювати своє життя та поведінку, це може призвести до втрати

індивідуальності та анонімності,

У 2021 році уряд України схвалив Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства до 2025 року, затвердивши також план заходів для її реалізації. Ця стратегія, відома як ініціатива «Цифрова Україна 2025», ставить за мету усунення перешкод на шляху цифрової трансформації України. Її ключова ціль полягає у досягненні найвищого ступеня цифровізації, що має забезпечити конкурентоспроможність держави у глобальній економіці та підвищити якість життя громадян.

Однак цифровізація, окрім своїх переваг, породжує і виклики. Завдяки цифровим технологіям людина може дистанціюватися від власних почуттів і переживань. Це створює ризик, що уряд та інші інституції можуть використовувати технології для диференціації громадян, моніторингу їхніх життєвих показників і навіть формування певних груп працівників, орієнтованих на потреби економіки. Крім того, впровадження цифрових технологій може посилити соціальні відмінності та розбіжності між різними групами населення, що створює нові виклики для державної політики.

У 2021 році уряд України схвалив Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства до 2025 року, затвердивши також план заходів для її реалізації. Одночасно було прийнято Концепцію розвитку цифрових компетентностей та затверджено відповідний план дій. Основною метою цих стратегій є прискорення цифрової трансформації, створення сприятливого середовища для впровадження цифрових технологій, подолання цифрових диспропорцій та підвищення конкурентоспроможності країни.

Концепція розвитку цифрової економіки спрямована на створення цифрової інфраструктури як базису для цифровізації, інтеграцію цифрових технологій у реальний сектор економіки та повсякденне життя громадян, включаючи «цифрові робочі місця» та «розумні фабрики». Одним із ключових елементів є підвищення цифрової грамотності населення через ініціативи, освітні програми та створення доступних платформ, як-от державний онлайн-ресурс «Дія. Цифрова освіта».

Водночас Концепція розвитку цифрових компетентностей визначає принципи, структуру та напрямки роботи з цифровими навичками. Основними завданнями є створення стандартів цифрової грамотності, що включають опис компетенцій, впровадження процесу сертифікації та розвиток навчальних програм для різних груп населення. Це охоплює не лише молодь, але й осіб похилого віку, людей з інвалідністю, малозабезпечених громадян. Також передбачено використання цифрових технологій для поширення інформації, зокрема через соціальні медіа, телебачення та веб-трансляції.

Координація реалізації цифрових стратегій здійснюється міжгалузевою радою з питань цифрового розвитку, створеною рішенням Кабінету Міністрів України. Цей орган забезпечує узгодженість дій державних органів та їхню співпрацю з бізнесом і громадянським суспільством.

Крім того, впроваджуються інструменти для оцінки рівня цифрових компетенцій, зокрема шляхом опитувань, досліджень та аналізу потреб ринку праці. Це дозволяє адаптувати цифрові ініціативи до сучасних викликів та забезпечити відповідність професійних навичок потребам економіки.

У підсумку, реалізація цих концепцій покликана сприяти не лише технічному прогресу, а й соціальній інклюзії. Важливо, щоб цифрові технології стали інструментом для забезпечення рівних можливостей, підвищення якості життя та інтеграції України у глобальну цифрову спільноту.

Україна розпочала значний прогрес у напрямку цифрової трансформації, прийнявши концепцію розвитку цифрової економіки. Однак, щоб досягти успішного зростання, управління також має стати цифровим. Це означає, що кожен документ Кабінету міністрів в областях і містах, який приймається, повинен мати цифровий план, який описує процедуру в ньому.

У ході розвитку цифрової економіки в Україні існує значна різниця між розвиненими країнами та Україною щодо великого цифрового розриву. Проте Україна прагне усунути цю цифрову диспропорцію. Найбільше заважає виїзд кваліфікованих кадрів з країни і, як наслідок, брак спеціалістів для вирішення цього питання. Інші проблеми включають відсутність захисту інформаційних

систем, недостатнє законодавство щодо захисту авторських прав, повільний темп впровадження технологій, а також відсутність досліджень і впровадження інноваційних рішень у порівнянні з розвиненими країнами [7].

Серед переваг цифрової економіки – зниження цін на товари, підвищення якості та доступності, підвищення інформаційної прозорості, зростання цифрової грамотності, покращення бізнес-процесів.

Сьогодні зростає інтерес до систем зв'язку, таких як мобільний зв'язок, а також Інтернет. Очевидно, що розвиток цифрових компонентів систем в Україні не є значним. Однак надзвичайно важливо визнати, що ця технологічна затримка є тим, що сприятиме нашому економічному розвитку. Ослаблена економіка потребує значних змін, і цифрова трансформація може стати каталізатором економічного прогресу.

Кабінет міністрів України очікує зростання економіки на 5% у наступні п'ять років завдяки успішним цифровим інноваціям. Зрештою, важливо визнати, що цифрові інновації процвітатимуть незалежно від підтримки чи відсутності з боку держави, а також розвитку приватних ініціатив. Перехід на цифрову бухгалтерію та вдосконалення електронних онлайн-систем для управління стають необхідними разом із приєднанням до міжнародної спільноти цифрових партнерів.

3.2. Імплементация світового досвіду політики цифровізації економіки

Процес впровадження глобальних знань про політику щодо цифровізації економіки в різних країнах відрізняється залежно від особливостей їх контексту, потреб і стратегій.

Естонія характеризується високим ступенем цифрової ідентифікації своїх громадян і використанням електронного голосування. Електронне громадянство та е-резидентство полегшують надання електронних послуг як власним громадянам, так і громадянам інших країн [47].

Сінгапур пропагує концепцію розумних міст, це передбачає впровадження

технологій, які покращують якість життя мешканців. Електронні громадяни мають доступ до багатьох державних послуг через Інтернет [39].

В Америці, особливо в Кремнієвій долині, акцент робиться на створенні та впровадженні нових технологій через просування стартапів [6].

Китай виділяє великі суми грошей на розвиток цифрових платіжних систем і використання штучного інтелекту в різних сферах, включаючи розпізнавання облич і створення «розумних» міст [32].

Швеція сприяє розвитку електронних громадян, які дозволяють громадянам користуватися різноманітними послугами, такими як охорона здоров'я та соціальне забезпечення, через онлайн-платформи [32].

Кожна країна має окремий унікальний підхід до цифрової економіки, який може слугувати моделлю для інших країн у спробах реалізації власних стратегій цифрової трансформації.

Розглядаючи ідею Індустрії 4.0 у країнах Європейського Союзу, важливо взяти до уваги приклад Німеччини, яка вважається провідним прихильником цієї концепції. У 2013 році платформа Industry 4.0 була визнана важливим проектом для Німеччини на виставці в Ганновері. Платформа в цілому присвячена сприянню підприємництву, інноваціям і стандартизації в рамках четвертої промислової революції, вона функціонує як радник і не займається комерційною діяльністю [32].

Впровадженню Індустрії 4.0 у Німеччині сприяють три важливі учасники. уряд, вчені та приватний сектор. Уряд очолює Федеральне міністерство освіти та наукових досліджень, а також Федеральне міністерство економіки та технологій. Наукова група включає в себе асоціацію установ, присвячених прикладним дослідженням, таких як Товариство Фраунгофера, Німецька академія технічних наук і Німецький дослідницький центр штучного інтелекту. Приватний сектор складається з трьох асоціацій, які спеціалізуються в різних сферах. BITCOM займається інформаційними технологіями, VDMA — виробництвом, а ZVEI — електронікою.

Німецький підхід до Industry 4.0 має чіткий профіль, який виділяється

серед інших підходів:

- використання Інтернету речей, хмарних обчислень і продуктів з різними датчиками дозволяє кіберфізичним системам приймати рішення автоматично, без втручання людини, наприклад, за допомогою штучного інтелекту;

- робота в режимі реального часу з використанням технологій хмарних обчислень, великих даних та Інтернету для забезпечення ефективності та швидкості прийняття рішень [32].

За допомогою передових цифрових технологій можна регулювати «розумні» машини, створюючи їх віртуальні аналоги.

В Америці створено Industrial Internet Consortium, який схожий на німецьку версію Industry 4.0. Однак, на відміну від німецької платформи, американський консорціум складається з великих корпорацій, які мають на меті об'єднати технологічні здібності для сприяння розвитку промисловості та використання передового досвіду під час процесу [43].

Мета американської промислової Інтернет-спільноти (IIConsortium, 2014) є різноманітною та складною:

- збільшення розвитку нових сфер застосування технологій у промисловості, що сприяє творчому підходу та появі нових можливостей;

- визначення та створення структури, яка полегшує взаємодію між членами спільноти, це сприяє обміну ідеями та створенню нових проектів;

- активна участь у створенні глобальних стандартів для Інтернету та промислових систем, ці стандарти мають сприяти уніфікації та взаємодії;

- організація дебатів та ідей, відкритих для громадськості та сприяння школі, це полегшує практичне застосування концепцій, методів та застосувань у цифровій сфері;

- просування технологічних удосконалень у сфері безпеки та забезпечення довіри до нових методів і технологій [32].

Співпраця між платформами «Індустрія 4.0» та «Інтернет-консорціум» базується на спільному бажанні сприяти розвитку промислових систем на основі Інтернету в різних галузях промисловості. Ця взаємодія може суттєво вплинути

на технічний обмін та реалізацію стратегії «Індустрія 4.0» в Україні.

В Японії ініціатива Industrial Value Chain Initiative (IVI, 2016) відіграє значну роль у поширенні технологій «Промисловість 4.0». Цілі, пов'язані з участю США у світі, полягають у підвищенні прозорості між виробничими потужностями, збільшенні виробничих потужностей країни та сприянні цифровізації, і все це пов'язано з експортом японських товарів і послуг. Важливо визнати, що IVI тісно пов'язана з ініціативою Німеччини «Промисловість 4.0», яка описана в угоді між цими країнами, підписаній у 2016 році [32].

Враховуючи свої потреби в розвитку Інтернету речей (IoT), Україна може розглядати приклади таких країн, як Японія, Китай, Індія та Сінгапур.

В Японії IoT Acceleration Consortium відповідає за сприяння розвитку технологій IoT і пропозиції щодо проектів у цій сфері. Китай ініціював стратегію «Made in China 2025», яка має на меті перетворити країну на провідного виробника інноваційних технологій. В Індії ініціатива «Цундоку» покликана заохотити провідні корпорації створювати свої виробничі потужності в країні. такі стартапи, як Altizon, Entrib і Covacsis Technologies, роблять значний внесок в екосистему цифрових фабрик в Індії [32].

Україна може повчитися в Індії, екосистема для цифрових фабрик зростає, а також у Сінгапуру знаходиться Сінгапурський промисловий консорціум, до складу якого входять провідні постачальники рішень у сфері промислового IoT. Важливим аспектом є створення технопарків і спеціальних економічних зон, це те, до чого намагається Китай [32].

Сінгапур відданий розвитку промислового Інтернету речей (IoT) і вважає, що його передові інформаційні технології є значною перевагою. Держава сприяє цьому напряму, створивши у 2017 році Державне технологічне агентство (GovTech) [32]. .

У Казахстані акцент робиться на переведенні галузей на цифрові технології. Президент ініціював завдання розробити та реалізувати план технологічного переозброєння найважливіших галузей до 2025 року, цей план був зосереджений на цифровізації та створенні нових галузей, які слідували б

принципам четвертої промислової революції. Для досягнення цих цілей була започаткована ініціатива «Цифровий Казахстан» на 2018-2022 роки з двома основними цілями: цифровізація існуючої економіки та створення цифрової індустрії майбутнього. Перший підхід розглядав розробку конкретних проектів у реальному світі, тоді як другий підхід стосувався створення довгострокової життєздатності через розвиток людського капіталу та цифрової екосистеми [32].

У посланні 2018 року президент Казахстану назвав інноваційну індустріалізацію основним напрямком наступної п'ятирічки, наголосив на використанні переваг нових технологій у системі 4.0. Схоже, що дослідження досвіду інших країн щодо Індустрії 4.0 свідчить про те, що для сприяння розвитку промисловості на основі технологій Індустрії 4.0 Україна повинна розпочати політику, яка є активною та надає пріоритет впровадження передових технологій та покращення якості. виробництва. Крім того, необхідною є національна стратегія сприяння розвитку цифровізації та Індустрії 4.0 [32].

Запровадження регіональних ініціатив 4.0 має бути делеговано місцевим чиновникам та бізнесменам галузі. Спроби осмислити ініціативи Індустрії 4.0 за кордоном вилилися у створення Національної руху «Індустрія 4.0 в Україні», яка є платформою, яка об'єднує бізнес, громадські організації та експертів з метою сприяння розвитку високотехнологічних галузей [45].

Рада руху 4.0 складається з учасників компанії та визначає основні сфери діяльності. Зараз понад 90 компаній в Україні взяли це на озброєння цей рух. Хартія 4.0 є основним документом для руху, вона передбачає створення чотирьох центрів 4.0, один з яких був створений в Одесі в 2018 році [32].

На основі інформації, зібраної рухом «Індустрія 4.0 в Україні», було створено дві різні версії ландшафту «Індустрія 4.0 в Україні» на 2017 та 2019 роки. Це поширений метод визнання важливих діячів і новаторів цифрових технологій. Сьогодні проектним документом впровадження Індустрії 4.0 в Україні є Національна стратегія 4.0. Ця спроба передбачає дослідження поточного стану руху, вона включає різних учасників, включаючи уряд, бізнес-організації, ІТ-компанії, інженерів-механіків, студентів інженерів, наукові

установи та інших.

Стратегія визначає, на чому зосередитися і як зосередитися на Індустрії 4.0 в Україні. У документі йдеться, що якщо країна протягом 5-10 років не приєднається до процесу «Індустрія 4.0», то вітчизняні високотехнологічні галузі, такі як машинобудування, електромашинобудування, приладобудування, біофармацевтика та енергетика, будуть ліквідовані. Передбачається також занепад і загибель наукових установ і кафедр вищих навчальних закладів, які займаються цим напрямком [32].

У світі розвинені країни вже впровадили принципи Індустрії 4.0 як важливу складову своїх промислових зусиль для підвищення конкурентоспроможності. Країни Європи лідирують у впровадженні цих інновацій, тоді як країни Азії все ще знаходяться на ранніх стадіях розробки своїх стратегій. Країни, що входять до Євразійського економічного союзу, включно з Казахстаном, також продовжують розвивати Індустрію 4.0, яка зосереджена на цифровій економіці та нових технологіях.

Крім того, Україна намагається сприяти розвитку Індустрії 4.0, але ефективності її політики щодо науково-технологічного розвитку та інновацій все ще бракує. Наївні ризики політичної та економічної нестабільності, що негативно впливають на інвестиційний клімат, а також відставання в кількох аспектах 4.0 негативно впливають на ситуацію [45].

У зв'язку з цим Україні може бути корисно розглянути досвід таких країн, як США, Німеччина, Японія, а також прийняття принципів Індустрії 4.0. Це передбачає активну участь у бізнес-ініціативах, спрямованих на сприяння стратегічному зростанню; поширення ідей та поточного стану справ щодо четвертої промислової революції; та досягнення консенсусу між компаніями, навчальними закладами та урядом щодо напрямків розвитку Індустрії 4.0.

3.3. Збалансованість механізмів, інструментів та стратегічних цілей цифровізації національної економіки

Збалансованість механізмів, інструментів і стратегічних цілей, пов'язаних із цифровізацією національної економіки, є одним із найважливіших аспектів успішного впровадження та прогресу цифрових технологій в економіці країни. Це питання вимагало вивчення зв'язку між різними аспектами цифровізації для досягнення гармонії та максимізації результатів в економічній сфері.

1. Механізми оцифрування.

Цифрова трансформація економіки включає кілька механізмів:

- *інноваційні технології*: впровадження нових технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн, Інтернет речей, аналіз даних тощо, які сприяють ефективності виробництва та управління;

- *інфраструктурна та технологічна доступність*. Створення інфраструктури, спрямованої на підтримку цифрових технологій і забезпечення цифровими ресурсами в усіх сферах економіки;

- *регулювання та стандартизація*: створення офіційної системи правил, яка сприяє розвитку цифрової економіки та створення стандартів для забезпечення безпеки та захисту даних [45].

2. Інструменти цифрової трансформації

Цифрова трансформація вимагає впровадження ефективних інструментів, які дозволяють бізнесу, уряду та суспільству адаптуватися до викликів цифрової епохи.

Одним із ключових аспектів є розробка нових бізнес-моделей, які відповідають умовам цифрового середовища. Це передбачає створення стратегій для успішного впровадження цифрових проєктів, оптимізацію бізнес-процесів, а також інтеграцію інноваційних підходів у процеси управління.

Важливу роль у цифровій трансформації відіграє розвиток інноваційної екосистеми. Це включає підтримку стартапів, які здатні швидко впроваджувати новітні рішення, а також стимулювання міжгалузевого партнерства. Така

екосистема створює умови для стрімкого поширення інновацій у різних секторах економіки.

Критичним чинником є забезпечення доступу до фінансових ресурсів для реалізації цифрових проєктів. Це може здійснюватися через надання державних грантів, створення венчурних фондів, залучення іноземних інвестицій, а також розробку інших механізмів підтримки цифрових ініціатив.

3. Довгострокові цілі цифрової трансформації

Довгострокові цілі цифрової трансформації спрямовані на всебічний розвиток економіки та суспільства.

По-перше, економічне зростання та підвищення конкурентоспроможності є основними завданнями цифровізації. Використання цифрових технологій сприяє підвищенню продуктивності, зниженню витрат та адаптації бізнесу до сучасних викликів, що дозволяє економіці зайняти конкурентні позиції на міжнародній арені.

По-друге, цифрова трансформація повинна сприяти соціальній та культурній адаптації населення. Важливо забезпечити рівний доступ до цифрових ресурсів для всіх верств населення, розробляти соціальні програми та сприяти культурним змінам, які відповідають умовам цифрового світу.

Ще одним важливим завданням є створення стабільного та безпечного цифрового середовища. Забезпечення прозорості, захисту персональних даних та кібербезпеки має бути пріоритетом для формування довіри до цифрових технологій.

4. Реалізація стратегії та виклики цифровізації

Реалізація стратегії цифрової трансформації потребує комплексного підходу, що включає співпрацю між державою та приватним сектором. Державно-приватне партнерство відіграє ключову роль у формуванні та впровадженні цифрових стратегій, розподілі ресурсів і відповідальності між секторами.

Однією з проблем є регіональна нерівність у цифровізації. У різних регіонах країни рівень впровадження цифрових технологій може суттєво

відрізнятися, що впливає на економічний розвиток і доступ до цифрових послуг. Тому необхідно розробляти рішення для зменшення цих диспропорцій.

Не менш важливим є вирішення етичних та правових питань, пов'язаних із цифровою трансформацією. Це включає захист персональних даних, етичне використання штучного інтелекту, а також забезпечення прозорості у взаємодії громадян із цифровими сервісами.

5 Наслідки та перспективи цифрової трансформації

Цифрова трансформація має значний вплив на економіку, соціальне середовище та культуру. Одним із ключових результатів є підвищення ефективності та результативності роботи в різних секторах економіки, включаючи державне управління, освіту, охорону здоров'я та бізнес.

Важливим аспектом є підвищення цифрової грамотності населення. Розвиток програм навчання, спрямованих на опанування цифровими навичками, сприяє підготовці громадян до роботи в умовах цифрового середовища.

Цифрова трансформація також сприяє глобальній інтеграції національної економіки через міжнародну взаємодію, використання передових технологій та обмін досвідом із провідними країнами світу.

У перспективі цифровізація дозволяє прогнозувати подальший розвиток цифрової економіки, включаючи впровадження нових технологій, розробку політик для стимулювання інновацій та зростання конкурентоспроможності країни на світовій арені.

Загалом, цифрова трансформація є ключовим фактором модернізації економіки та суспільства. Проте її реалізація потребує врахування соціальних, економічних та правових аспектів, що дозволить забезпечити збалансований розвиток у цифрову еру.

Відповідно до стратегії «Україна 2030Е» цифровізація має стати суттєвою частиною стратегічної мети країни – збільшити ВВП країни у 8 разів до 1 трильйона доларів до 2030 року. Метою цього зростання є забезпечення добробуту, комфорту, та високою якістю життя українців, яка перевищує середньоєвропейський рівень [15].

За оцінками Інституту майбутнього України, у 2030 році частка цифрової економіки у валовому внутрішньому продукті 10 найбільших країн світу становитиме від 50 до 60 відсотків. Очікується, що в Україні цей показник буде ще вищим, щоб вона могла досягти 65% валового внутрішнього продукту країни, якщо цифрова економіка країни розвиватиметься швидко [26].

Наше стратегічне бачення на державному рівні, як зазначено у вступі, має першорядне значення, але реалізація стратегії обов'язково передбачає конкретні кроки та ініціативи державної політики. Цифрова економіка — це форма економіки, яка обертається навколо цифрових даних, насамперед цифрової та письмової інформації. Використання цієї інформації для певної діяльності має потенціал для значного підвищення ефективності, продуктивності та цінності послуг і товарів, крім того, воно має потенціал сприяти створенню цифрового суспільства.

Цифрова економіка охоплює всі сфери бізнесу, включаючи лише інформаційну та телекомунікаційну галузі, а також більші галузі промисловості, сільського господарства, будівництва тощо. Він пронизує кожен сектор, незалежно від його природи: державний чи приватний, реальний чи нехудожній, фінансовий чи гірничодобувний, виробництво чи послуги[15].

Зараз Україна перебуває в середині великих перетворень, які сприятимуть реалізації стратегії «Україна 2030E» в національній економіці та збільшенню ВВП. За оцінками уряду, реалізація цих ініціатив у напрямку цифрової економіки та інформаційних технологій може збільшити економіку країни приблизно до 110 мільярдів. Проте через 10 років успішна цифрова трансформація вимагатиме зосередження на таких напрямках: створення цифрової інфраструктури та цифрової платформи; підвищення цифрових навичок громадян, створення сектору інформаційно-комунікаційних технологій, перетворення економіки та суспільства на цифрове.

Значним, на нашу думку, буде розвиток відповідної українцям цифрової культури, також важливо формувати її серед молодшого та старшого поколінь, використовуючи освітні інструменти тощо. Примітно, що було два сценарії

розвитку: цифрова економіка в Україні (до конфлікту), залежно від ступеня необхідності та критичності зміни та поглиблення традиційної економіки.

За інерційного сценарію економіка України залишатиметься неуспішною, продовжуватиметься трудова міграція, продовжуватиметься зниження конкурентоспроможності внутрішнього ринку, країна залишатиметься ізольованою від світових економічних процесів.

Але задуманий (форсований) сценарій передбачав перехід української економіки на цифровий формат за 3-5 років. Якщо це буде реалізовано, то до 2030 року Україна стане провідною європейською державою у сфері інновацій та передових технологій. Країна стане інтелектуальним центром, де будуть найвигідніші умови для розвитку людського потенціалу.

Для реалізації даної стратегії можна визначити наступні напрями значної роботи.

1. Трансформація законодавства, підвищення його якості та додаткове вирішення проблемних сфер (наприклад, обіг електронних документів, підтвердження електронних транзакцій, використання інформаційних технологій на більш високому рівні), що дозволить сприяти впровадженню інформаційних технологій на більш високому рівні зрілості, а також їх зростаючому використанню на муніципальному рівні.

2. Збільшення фінансової інклюзії, зокрема через просування цифрової грамотності та покращення цифрової інфраструктури (насамперед, серед доступу більшості громадян до Інтернету).

3. Створення глобальної інноваційної екосистеми у сферах взаємодії державних інституцій, приватного сектору та освіти, включаючи інтеграцію в тріаді «освіта-наука-бізнес».

4. Цифровізація публічних послуг та розвиток сервісів у Дії, розширення функціоналу та адаптація до нових реалій війни та викликів, пов'язаних з євроінтеграцією.

Цифровізація та реалізація стратегії насамперед спрямовані на розвиток національної економіки, підвищення добробуту населення та зменшення

складності життя. Сьогоднішній контекст важливий для розуміння ризиків і викликів, пов'язаних із впровадженням цифрової економіки в Україні, проте за умови реалізації форсованого сценарію та відповідних реформ країна може стати однією з країн-лідерів за рівнем різних галузі оцифровані, зокрема щодо цілі до 2030 року.

Збалансовані підходи до управління кіберзагрозами та іншими пов'язаними ризиками мають сприяти реалізації державних планів і прогресу цифровізації, одночасно підвищуючи рівень цифрової грамотності та фінансову участь. Інші міркування включають забезпечення перемоги над Росією після війни та післявоєнне відновлення країни в максимально можливій короткостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі здійснено обґрунтування напрямів розвитку цифрової економіки та обґрунтування пропозицій щодо перспективних механізмів цифровізації національної економіки в Україні. Отримані в процесі дослідження результати дають підстави для формулювання низки узагальнюючих висновків.

1. Визначено теоретичні аспекти побудови цифрової економіки в умовах трансформації цифрового суспільства. Стверджується, що цифрова економіка стала значною частиною нашого сучасного світу, це призвело до революції в тому, як ми живемо, працюємо та спілкуємось. Його основою є використання інформаційних технологій для обробки, зберігання та передачі даних, що дозволяє підприємствам і окремим особам ефективно взаємодіяти один з одним у цифровій сфері. Ці зміни відбуваються на різних рівнях економічної системи, включаючи виробництво, торгівлю, фінанси, освіту, медицину та інші сфери. Основним правилом цифрової економіки є перетворення цифрових процесів. Сьогодні фундаментальні атрибути цифрової економіки включають оцифровку, підключення, поширення, налаштування та відкритість.

2. Розкрито концептуальні положення та інструменти цифровізації економіки на основі світового досвіду, що дозволяє визначити ключові орієнтири для трансформації економічної системи України. Світова практика демонструє, що успішна цифровізація базується на комплексному підході, який включає стратегічне планування, розвиток інноваційної інфраструктури, інтеграцію цифрових технологій у всі сектори економіки та стимулювання підприємництва. Зокрема, країни Європейського Союзу активно використовують цифрові платформи для оптимізації бізнес-процесів і створення нових ринків, тоді як США та Китай інвестують значні ресурси в розвиток штучного інтелекту, хмарних обчислень та блокчейн-технологій. Одним із ефективних інструментів є впровадження державних програм із підтримки цифрових інновацій, таких як гранти для стартапів, податкові пільги для ІТ-компаній та створення

технологічних кластерів. Окрему увагу приділяють цифровій освіті та підвищенню цифрової грамотності населення, оскільки це сприяє швидкій адаптації до нових технологій. Застосування цього досвіду в Україні може стати основою для формування власної моделі цифрової економіки, яка враховуватиме національні особливості та виклики, забезпечуючи сталий економічний розвиток і конкурентоспроможність на глобальній арені.

3. Виявлено закономірності розвитку цифрової економіки, що дозволяють виявити ключові фактори, які визначають успішність цифрової трансформації в різних країнах та регіонах. Однією з основних закономірностей є вплив національної інфраструктури на швидкість і ефективність впровадження цифрових технологій. Країни з розвиненою інфраструктурою та високим рівнем доступу до інтернету, як правило, мають значно більший потенціал для впровадження цифрових рішень у бізнес-процеси та державне управління. Іншою важливою закономірністю є тісний зв'язок між цифровими технологіями та економічним зростанням: країни, що активно інвестують у розвиток цифрових інновацій, зазвичай демонструють вищі темпи економічного розвитку та зростання продуктивності праці. Також важливою тенденцією є формування цифрових екосистем, що об'єднують різні сектори економіки, де підприємства, уряд і громадяни використовують спільні цифрові платформи для вирішення спільних проблем, оптимізації ресурсів і створення нових можливостей для бізнесу. Поряд із технологічними змінами, закономірності розвитку цифрової економіки також вказують на важливість соціальних і культурних аспектів: успішна цифровізація потребує високого рівня цифрової грамотності та активної участі всіх верств населення. Знання цих закономірностей дозволяє Україні розробити ефективні стратегії для адаптації до глобальних тенденцій та зменшення цифрового розриву на національному рівні, що сприятиме зростанню її економічної конкурентоспроможності.

4. Визначено сучасний стан і особливості трансформації суспільного розвитку та створення цифрового середовища в Україні. Важливість цифрової трансформації як вагомого пріоритету політики України знайшло відображення

в ряді значних кроків, здійснених в останні роки. До важливих досягнень можна віднести впровадження успішних електронних систем, таких як «ProZorro» та «e-Health», що сприяють прозорості та доступності державних послуг, а також розгортання технології стільникового зв'язку 4G, що забезпечує покращення зв'язку по всій країні. Ці кроки стали основою для переходу до нового етапу, де цифрова трансформація розглядається як ключовий елемент економічного розвитку України. У 2018 році уряд офіційно затвердив Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства на найближчі роки, визначивши її важливість для майбутнього країни. У 2019 році було ініційовано план, спрямований на активне сприяння розвитку цифрової економіки, який мав на меті швидке зростання цифрового сектора в Україні. До основних цілей, які були визначені до 2024 року, входило забезпечення доступу до 100% державних послуг онлайн, надання 95% транспортної інфраструктури та соціальних об'єктів доступом до швидкісного Інтернету, а також залучення 6 мільйонів українців до програм розвитку цифрових навичок.

5. Ідентифіковано проблеми та виявлено можливості цифрової трансформації національної економіки в глобальному контексті. Основними викликами для України стали недостатній рівень розвитку цифрової інфраструктури, низька цифрова грамотність значної частини населення, обмежений доступ до сучасних технологій для малого та середнього бізнесу, а також недосконалість нормативно-правового регулювання. Ці фактори стримують потенціал цифрової економіки та знижують конкурентоспроможність України на міжнародній арені.

Однак, дослідження також виявило значні можливості, які можуть сприяти розбудові цифрової економіки. Серед них – активна інтеграція у світові ланцюги цифрової вартості, стимулювання інновацій через розвиток стартап-екосистеми, удосконалення механізмів електронного врядування, а також підвищення кваліфікації кадрів у сфері ІТ та цифрових технологій. Важливим є також посилення державно-приватного партнерства, яке сприятиме впровадженню передових технологій у різні сектори економіки.

Таким чином, цифрова трансформація національної економіки вимагає комплексного підходу, який поєднує розбудову сучасної цифрової інфраструктури, створення сприятливого регуляторного середовища та активну підтримку інновацій. Впровадження ефективних механізмів цифровізації дозволить Україні не лише подолати внутрішні економічні бар'єри, а й інтегруватися в глобальні процеси цифрової економіки, забезпечуючи стійкий економічний розвиток і підвищення добробуту громадян.

6. Обґрунтовано пропозиції щодо формування перспективних механізмів цифровізації економіки в Україні. Суб'єкти економічної діяльності прагнуть ділитися знаннями, обмінюватися досвідом і спільно розробляти інноваційні цифрові технології, які відіграють важливу роль у цифровій трансформації глобального економічного простору. Основними цілями цифрової трансформації в контексті розвитку цифрової економіки є створення екосистеми, яка базується на даних у цифровій формі, а також усунення бар'єрів та обмежень, пов'язаних із традиційними моделями бізнесу, наукової діяльності та діяльності урядів. Майбутні дослідження прогресу цифрової трансформації мають зосередитися на пріоритетах розвитку цифрових технологій та цифровізації різних сфер людської діяльності, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності компаній і організацій, поліпшенню якості життя громадян та сталому розвитку світової спільноти в цілому. Враховуючи значні зміни на ринку праці, які викликані широким впровадженням технологічних інновацій, державне управління повинно розробити відповідні підходи, адаптовані до цифрової економіки. Основою політики адаптації ринку праці до цифрової трансформації є розробка та прийняття стратегічного документа, що чітко визначає мету та напрямки реалізації цієї політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Апалькова В.В. Концепція розвитку цифрової економіки в Європейському Союзі та перспективи України. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій. 2015. Вип. 4. С. 9-18.

2. Апалькова В.В. Концепція розвитку цифрової економіки в Євросоюзі та перспективи України. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій. 2015. Вип. 4. С. 9-18.

3. Біла С.О. Пріоритети реформування глобальної податкової системи в умовах цифровізації та викликів сталого розвитку. Наукові проблеми господарювання на мікро-, мезо- та макроекономічному рівнях: збірник матеріалів XIX Міжнародної наук.-практ. конференції, присвяченій 100-річчю Одеського національного економічного університету, 17-18 травня 2021 р. Одеса: "Гельветика", 2021. С. 158-160.

4. Біла С.О. Пріоритети реформування глобальної податкової системи в умовах цифровізації та викликів сталого розвитку. Наукові проблеми господарювання на мікро-, мезо- та макроекономічному рівнях: зб. матеріалів XIX Міжнародної наук.-практ. конф., присвяченій 100-річчю Одеського національного економічного університету, 17-18 травня 2021 р. Одеса: «Гельветика», 2021. С. 158-160.

5. Біла С.О. Стратегічні пріоритети цифровізації суспільного виробництва: світовий досвід. Економічний вісник університету. Збірник наукових праць учених та науково-практичних матеріалів. Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, 2021. Вип. 48. С. 40—55.

6. Біла С.О. Стратегічні пріоритети цифровізації суспільного виробництва: світовий досвід. Економічний вісник університету. Збірник наукових праць учених та науковців. Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2021. Вип. 48. С. 40—55.

7. Біла С.О. Цифрові технології в бізнесі та управлінні: світовий досвід. Теоретичні та практичні аспекти розвитку Інтернет-економіки: міждисциплінарний навчальний посібник. Дрогобич: РОСВІТ, 2021. 386 с. С. 156-180.

8. Біла С.О. Цифрові технології в бізнесі та управлінні: світовий досвід. Теоретичні та практичні аспекти розвитку Інтернет-економіки: міждисциплінарний навчальний посібник. Дрогобич: РОСВІТ, 2021. 386 с. С. 156-180.

9. Васильців Т. Фінансово-економічні інструменти стимулювання розвитку ІТ-сфери України. Економічний дискурс. 2017. Вип. 4. С. 128—136.

10. Веретюк С.М., Пілінський В.В. Визначення пріоритетних напрямків розвитку цифрової економіки в Україні. Наукові записки Українського науково-дослідного інституту зв'язку. 2016. № 2. С. 51-58.

11. Веретюк С.М., Пілінський В.В. Визначення пріоритетних напрямків розвитку цифрової економіки в Україні. Наукові записки Українського науково-дослідного інституту зв'язку. 2016. № 2. С. 51-58.

12. Гавриленко Н.Г., Тарасенко І.О. Сучасні тенденції цифровізації економіки: проблеми та перспективи розвитку. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2021. № 3 (47). Т. 1. С. 36—46.

13. Гавриленко Н.Г., Тарасенко І.О. Сучасні тенденції цифровізації економіки: проблеми та перспективи розвитку. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2021. № 3 (47). Т. 1. С. 36—46.

14. Гройсман В. Цифрова економіка здатна стрімко підвищити ВВП. Новини економіки. 8 вересня 2017. С. 3.

15. Гройсман В. Цифрова економіка здатна стрімко підвищити ВВП. Новини економіки. 8 вересня 2017. С. 3.

16. Данніков О.В., Січкаренко К.О. Концептуальні засади цифровізації економіки України. Інфраструктурний ринок. 2018. Вип. 17. С. 73-79.

17. Данніков О.В., Січкаренко К.О. Концептуальні засади цифровізації економіки України. Інформаційно-комунікаційні технології ринку. 2018. Вип.

17. С. 73-79.

18. Дибя М.І., Гернего Ю.О. Диджиталізація економіки: світовий досвід та можливості розвитку в Україні. Фінансовий журнал України. 2018. № 7. С. 50-63.

19. Дибя М.І., Гернего Ю.О. Диджиталізація економіки: світовий досвід та можливості розвитку в Україні. Фінансова інспекція України. 2018. № 7. С. 50-63.

20. Закон України «Про цифровий контент та цифрові послуги» (№ 6576) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua>, вільний. – Дата звернення: 01.12.2024

21. Карчева Г., Лернатович Р., Кавецький В. Використання технології блокчейн як фактор підвищення ефективності фінансової сфери. Банківська справа. 2017. № 2. С. 110-119.

22. Карчева Г., Лернатович Р., Кавецький В. Використання технології блокчейн як фактор підвищення ефективності фінансової сфери. Банківська справа. 2017. № 2. С. 110-119.

23. Карчева Г.Т., Огородня Д.В., Опенько В.А. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. Фінансовий процес. 2017. № 3. С. 3-23.

24. Карчева Г.Т., Огородня Д.В., Опенько В.А. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. Фінансовий простор. 2017. № 3. С. 3-23.

25. Кіт Л.З. Еволюція мережевої економіки. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2014. № 3. Т. 2. С. 187-194.

26. Кіт Л.З. Еволюція мережевої економіки. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2014. № 3. Т. 2. С. 187-194.

27. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. Економіка. Фінанси. Менеджмент. 2016. № 6. С. 103-107.

28. Криворучко О.С., Крайс Н.М. Імперативи формування та домінанти

розвитку цифрової економіки у сучасному парадигмальному контексті. Парадигмальні зрушення в економічній теорії XIX ст.: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: КНУ ім. Т. Шевченка, 2-3 лист. 2017 р. С. 681-685.

29. Ляшенко В.І. Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку: монографія. Київ: НААН України, Інститут економіки промисловості, 2018. 252 с.

30. Малик І.П. Тенденції розвитку інформаційної економіки в Україні. Вісник Університету економіки і технологій. 2013. Вип. 1 (14). С. 25-34.

31. Михайлюк Андрій. Цифрова трансформація будівельної галузі в Україні// Державна політика та управління стратегічними комунікаціями в кризових умовах : Збірник тез III Міжнародної науково-практичної конференції. Київ-Вроцлав, 23 жовтня 2024 р. – Київ : «ОФІС ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ», 2024 – 212 с. – С 87-89

32. Національна стратегія індустрії 4.0: проект для Кабінету Міністрів України. URL: <https://industry4-0-ukraine.com.ua/2019/01/02/ukrainska-stratehiya-industrii-4-0-7-napryankiv-rozvytku/> (дата звернення: 24.11.2024).

33. Пивоваров Ю. Навіщо Україні цифрова економіка. URL: (дата звернення: 24.11.2020).

34. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: постанова Правління НБУ від 29 грудня 2017 року № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text> (дата звернення: 24.11.2024).

35. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації. URL: (дата звернення: 24.11.2024).

36. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: проект розпорядження Кабінету Міністрів України. URL: (дата звернення: 24.11.2024).

37. Проект Закону України «Про внесення змін та доповнень до Цивільного кодексу України» (реєстр. № 6447) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://w1.c1.rada.gov.ua>, вільний. – Дата звернення: 03.12.2024
38. Риженко О., Фіщук В. Як цифрова економіка змінить Україну. URL: <https://columns/2018/01/16/633057> (дата звернення: 24.11.2024).
39. Фіщук В. Цифрова економіка — це реально. URL: <http://biz.nv.ua/ukr/>. (дата звернення: 24.11.2020).
40. Цифрова адженда України — 2020 (Цифровий порядок денний — 2020). Концептуальні засади (версія 1.0). Першочергові сфери, ініціативи, проекти цифровізації України до 2020 року / HITECH office. грудень 2016. URL: <https://uccr.org.ua/upload/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення: 24.11.2024).
41. Arcesati R., Holzmann A., Mao U. China's digital platform economy: assessing development towards Industry 4.0. Challenges and opportunities for German actors. MERICS, Mercator Institute for China Studies Klosterstrabe 64, 10179 Berlin, Germany. 2020. URL: <https://merics.org/sites/default/files/2020-06/MERICSReportDigitalPlatformEconomyEN02.pdf> (дата звернення: 24.11.2024).
42. Digital Economy Report 2019. Value creation and capture: implications for developing countries. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/der2019_en.pdf (дата звернення: 24.11.2023).
43. Digital Literacy of the Population of Ukraine / Ministry of Digital Transformation of Ukraine. 2019. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/uploads/0/588-the-first-in-the-history-of-ukraine-research-compressed.pdf> (дата звернення: 24.11.2024).
44. Digital Literacy of the Population of Ukraine / Ministry of Digital Transformation of Ukraine. 2019. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/uploads/0/588-the-first-in-the-history-of-ukraine-research-compressed.pdf> (дата звернення: 24.11.2024).
45. GCI Ranking Table. URL: minisite/gci/en/country-rankings.html (дата звернення: 24.11.2023).
46. Kevin Barefoot, Dave Curtis, William A. Jolliff, Jessica R. Nicholson, and

Rakesh P. Chaturvedi. IoT Technologies for Global Smart Cities. 2020. Springer Nature Singapore Pte Ltd.

47. Paul T. J. K. Lee, and Jose M. C. Ferreira. Digital Transformation and the Internet of Things. Springer, Cham, Switzerland. 2018. 400 p.

48. Till Roenneberg, Richard Fischer. Digital Transformation and Industry 4.0. Springer, 2020. 322 p.

StrikePlagiarism.com

StrikePlagiarism.com

Дата звіту

12/3/2024

Дата редагування

Звіт не був оцінений.

Звіт подібності

метадані

Заголовок

Механізми розбудови цифрової економіки в Україні

Автор

Науковий керівник / Експерт

Михайлюк Андрій Дмитрович

Гаєвська Л.А., д.держ.упр., професор

підрозділ

кафедра національної економіки та публічного управління

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		8
Інтервали		20
Мікропробіли		0
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		19

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

2.04%

2.04%

КП 1

0.34%

0.34%

КП 2

1.54%

1.54%

КЦ

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

12551

Кількість слів

98126

Кількість символів

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Копір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Копір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	Трансформація міжнародного бізнесу в умовах цифрової економіки 10/27/2024 National University of Shipbuilding named after Admiral Makarov (National University of Shipbuilding named after Admiral Makarov)	43	0.34 %
2	ФМВ_2021_292_ІльченкоАО 7/11/2024 Ukrainian national aviation university (Ukrainian national aviation university)	23	0.18 %
3	Priority directions and mechanisms of digital economy development in Ukraine Шиманська Катерина Володимирівна, Бондарчук Віталій Вікторович;	20	0.16 %

Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
Факультет економіки та управління

Вроцлавський Університет
Факультет права, управління та економіки
Інститут адміністративних наук

ЗБІРНИК ТЕЗ
III Міжнародної науково-практичної конференції

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА
ТА УПРАВЛІННЯ
СТРАТЕГІЧНИМИ КОМУНІКАЦІЯМИ
В КРИЗОВИХ УМОВАХ**

POLITYKA PUBLICZNA I ZARZĄDZANIE KOMUNIKACJĄ
STRATEGICZNĄ W WARUNKACH KRYZYSOWYCH

PUBLIC POLICY AND STRATEGIC COMMUNICATION
MANAGEMENT IN CRISIS CONDITIONS

23 жовтня 2024 року

«ОФІС ЦІФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ»

Київ–Вроцлав

УДК 621:351/354

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Факультету економіки та управління КНЕУ імені Вадима Гетьмана
протокол №4 від 21.11.2024*

Тези публікуються в авторській редакції.
Організаційний комітет залишає за собою право не поділяти думку авторів.

Державна політика та управління стратегічними комунікаціями в кризових умовах : Збірник тез III Міжнародної науково-практичної конференції. Київ-Вроцлав, 23 жовтня 2024 р. Київ : «ОФІС ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ», 2024. 212 с.

Збірник тез укладено за підсумками досліджень, представлених на III Міжнародної науково-практичної конференції «**Державна політика та управління стратегічними комунікаціями в кризових умовах**» 23 жовтня 2024 року. Доповіді учасників презентують наукові результати щодо діяльності органів державної влади в кризових умовах, зокрема збройної агресії проти України задля подальшого розвитку спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Леонід АРСЕНОВИЧ	д.філософ. публ. упр. та адмін.
Віталій ГАВРИЛЯК	д.філософ. публ. упр. та адмін.
Сергій КВІТКА	д.держ.упр., проф.

УДК 621:351/354

© «ОФІС ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ», 2024

БЕРЕЗОВСЬКА Валерія ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-МЕДІА НА МАСОВУ СВІДОМІСТЬ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОВІД.....	68
ВАХАТОВА Ірина ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ	71
ГЛУХОВА Віта СТАТЕГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЦІФРОВОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ ПРОМІСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	75
ГРОМОВА Вікторія СТЕПАНЕНКО Олексій ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	77
ЖАБКО Владислав ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ПІД ЧАС КРИЗ	81
ТУПЧІЙ Антон ЦІФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ	85
МИХАЙЛЮК Андрій ЦІФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	87
КАЧМАРСЬКА Олена МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК БАЗОВИЙ ІНСТИТУТ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ.....	90
ШЕВЧУК Наталія ПРІОРИТЕТИ ЦІФРОВІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	92
ЛІСОВЕЦЬ Марина, ЦІФРОВІ МЕДІА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ.....	94
СЕРДЮКОВ Олександр РЕІНЖИНІРІНГ ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЦІФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	96
КУЛПЦЬКА Яна ІМІДЖ КРАЇНИ ТА ПОЛІТИКА ВІДРОДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ НОВОЇ ДЕРЖАВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ.....	99
ПИСЬМЕННА Олена ПИСЬМЕННИЙ Денис ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ У ВОЄННИЙ ЧАС	102

Андрій МИХАЙЛЮК
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Сучасна ера характеризується розвитком електронного середовища та переходом до моделей управління інформацією. Це також є причиною того, що розвинені країни світу надають великого значення розвитку цифрової економіки.

Цифрова економіка – це система економічних і соціальних відносин, заснована на навичках інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ) для ефективного виробництва, продажу та постачання продукції та здійснення бізнес-операцій на ринку. Це вважається шляхом у майбутнє, де важливі адаптація, інновації та трансформація. Для більш сталого, активного та пов'язаного майбутнього необхідно якомога швидше адаптуватися до нової реальності та вносити інноваційні зміни [2].

Цифрова трансформація вплине на всі галузі. Для будівельної галузі вона охоплює кілька напрямів.

Впровадження сучасної технології інформаційного моделювання будівель (BIM – технології) як інструменту подальшої трансформації, модернізації, тобто цифрової трансформації будівельної галузі України.

Технологія VIM – це інноваційний стандарт для управління цифровою інформацією, яка використовується в архітектурі та містобудуванні. Окрім збору та комплексної обробки всієї проектної, технічної та економічної інформації про об'єкт, її можна віртуально тиражувати ще до початку будівництва, стежити за його ходом від проектування до подальшої експлуатації.

Це дає змогу підвищити безпеку та надійність будівель і споруд, здійснити оперативне управління процесом будівництва та контролювати якість будівельних робіт, зменшити ймовірність проектних помилок, знизити вартість будівництва та оптимізувати витрати на етапі експлуатації [4]. Зрозуміло, що технологія VIM тільки почала застосовуватися в українському будівництві, і за нею майбутнє галузі.

Впровадження технологій Internet of Everything (IoT) для побудови та управління розумними будинками та містами.

Концепція розумних будинків фокусується на пошуку технологічних рішень, які привносять максимальну зручність і комфорт у повсякденне життя людей, дозволяють швидко, легко і ефективно керувати основними системами в будинку або квартирі. Основними питаннями є модернізація міської забудови та налагодження ефективного управління

ресурсами за допомогою Інтернету речей, «зелених» технологій, «розумних мереж» («start-grid») та нових технологічних стандартів [3].

Революція в системах ERP, SCM, KMS, CRM, використання великих даних і хмарних обчислень:

ERP (Enterprise Resource Planning) система управління ресурсами підприємства втілює в собі планування ресурсів підприємства;

Система управління логістикою SCM (Supply Chain Management) втілює в собі управління ланцюгом поставок;

Система управління знаннями KMS (Knowledge Management System) забезпечує постійне зростання організаційного інтелектуального капіталу, причому його вартість іноді може перевищувати вартість фізичних активів;

Система управління взаємовідносинами з клієнтами CRM (CustomerRelationship Management) відноситься до всіх стратегій, методів, інструментів і технологій, які використовуються підприємствами для розвитку, підтримки та залучення клієнтів;

Системи управління контентом ECM (Enterprise Content Management) забезпечують керування цифровими документами та іншими типами контенту.

Застосування робототехніки та 3D друку.

За даними Державної служби статистики України в 2021 році робототехніка використовується підприємствами практично всіх видів економічної діяльності, частка підприємств будівельної галузі становить 2,5. Серед типів робіт тут переважають працівники сфери послуг [1].

Тому побудова нового цифрового світу стане одним із пріоритетних напрямків будівництва найближчим часом. Цифровізація змінює корпоративні бізнес-моделі, пропонуючи нові можливості для отримання конкурентних переваг, а також для отримання доходу та створення цінності шляхом ефективного аутсорсингу бізнес-процесів у довгостроковій перспективі.

А попередня цифровізація бізнесу визначає певні завдання для фірм, вирішення яких шляхом впровадження нових способів роботи разом із цифровим управлінням сприятиме підвищенню їх прибутковості. Іншими перевагами успішної цифровізації підприємства є посилення конкурентних позицій на ринках шляхом оптимізації виробничих процесів, що призводить до автоматизації, зниження витрат, підвищення продуктивності праці, а також продуктивності менеджменту тощо.

Основними загрозами для бізнесу від цифровізації можуть бути:

- проблема відсутності розробників програмного забезпечення та ІТ-спеціалістів, що в кінцевому підсумку може збільшити вартість їх праці;
- загальний ефект від цифровізації може бути не таким сильним, як здається.

Отже, цифрова економіка є одним із найважливіших чинників, які формуватимуть якість життя та підвищуватимуть добробут. В Україні є всі умови, щоб зробити цифровий стрибок для підвищення технологічного рівня розвитку.

Список використаних джерел

1. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/zv/ikt/arh_ikt_u.html
2. Інновації та цифрова трансформація стануть для ДТЕК пріоритетними напрямками розвитку в найближче десятиліття. URL: <https://dtek.com/media-center/news/innovation-and-digital-transformation-will-become-dteks-priority-development-areas-in-the-next-decade/>
3. Цифрова адженда України – 2020. Першочергові сфери, ініціативи, проекти «цифровізації» України до 2020 року URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
4. Цифрова трансформація тепер і в будівництві. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/cifrova-transformaciya-teper-i-v-budivnictvi/>

н а у к о в е в и д а н н я

ЗБІРНИК ТЕЗ
III Міжнародної науково-практичної конференції

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА
ТА УПРАВЛІННЯ
СТРАТЕГІЧНИМИ КОМУНІКАЦІЯМИ
В КРИЗОВИХ УМОВАХ**

POLITYKA PUBLICZNA
I ZARZĄDZANIE KOMUNIKACJĄ STRATEGICZNĄ
W WARUNKACH KRYZYSOWYCH

PUBLIC POLICY AND STRATEGIC COMMUNICATION
MANAGEMENT IN CRISIS CONDITIONS

23 жовтня 2024 року

Авторська редакція

Упорядник та виготовлювач
ГО «ОФІС ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ»
digital.gov.office@gmail.com

Підписано до друку 30.10.2024. Формат 60х84 /16. Папір офісний. Гарнітура TimesNewRoman
Спосіб друку цифровий. Ум. друк. арк. 14.18 Наклад 300